

FINANCIJSKA ANALIZA PODUZEĆA GRAND HOTEL LAV D.O.O.

Radovan, Matea

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:521945>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

MATEA RADOVAN

ZAVRŠNI RAD

FINANCIJSKA ANALIZA
PODUZEĆA GRAND HOTEL LAV D.O.O.

Split, srpanj 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

Predmet: Financijska analiza

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Matea Radovan

Naslov rada: Financijska analiza poduzeća Grand hotel Lav d.o.o.

Mentor: Petra Jakaša, viši predavač

Split, srpanj 2024.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	2
SUMMARY	2
1. UVOD.....	3
2. RAČUNOVODSTVENI POSLOVI.....	5
3. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	7
3.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca).....	9
3.2. Račun dobiti i gubitka.....	10
3.3. Izvješće o novčanom toku	11
3.4. Izvješće o promjeni glavnice (kapitala).....	12
3.5. Bilješke uz financijska izvješća	13
4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	14
4.1. Horizontalna analiza	14
4.2. Vertikalna analiza	15
4.3. Značaj financijske analize	16
4.3.1. Donošenje investicijskih odluka	16
4.3.2. Planiranje i kontrola	16
4.3.3. Ocjena kreditne sposobnosti	16
4.3.4. Evaluacija performansi	17
5. ANALIZA PUTEM FINANCIJSKIH POKAZATELJA	18
5.1. Pokazatelj likvidnosti	18
5.2. Pokazatelji zaduženosti	20
5.3. Pokazatelji aktivnosti.....	22
5.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	23
5.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	24
5.6. Pokazatelji investiranja.....	25
6. FINANCIJSKA ANALIZA TVRTKE GRAND HOTEL LAV D.O.O.	27
6.1. Opći podaci.....	27
6.2. Analiza financijskih izvještaja tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.	28
6.3. Analiza poslovanja tvrtke Grand hotel Lav d.o.o. pomoću pokazatelja.....	40
6.3.1. Pokazatelji likvidnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.	40
6.3.2. Pokazatelji aktivnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.	42

6.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.	44
6.3.5. Pokazatelji profitabilnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.	45
7. ZAKLJUČAK	47
LITERATURA	49
POPIS SLIKA	51
POPIS GRAFOVA.....	51

SAŽETAK

Financijska analiza poduzeća Grand hotel Lav d.o.o.

Analiziralo se poslovanje poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. na temelju financijskih izvješća. Proces analize se prakticira na horizontalnoj i vertikalnoj analizi primjenom analitičkih znanja i vještina te tumačenjima ostvarenih rezultata. Pomoću navedenih tehnika i usvojenog znanja, izvršene su analitičke spoznaje bilance i računa dobiti i gubitka. Također, analiza putem financijskih pokazatelja jedna je od najčešće korištenih tehnika analize financijskih izvješća. Pokazatelji financijske analize prikazuju stvarno stanje i zaključke o tijeku poslovanja poduzeća. Napravljena je analiza financijskih pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja poduzeća. Dobiveni rezultati predstavljaju poduzeće kao uspješno tj. da posluje uz dobru likvidnost, nisku zaduženost te učinkovito korištenje imovine kao i profitabilno poslovanje.

Ključne riječi: *financijska analiza, financijska izvješća, financijski pokazatelji, likvidnost, zaduženost, profitabilnost*

SUMMARY

Financial analysis of company Grand hotel Lav d.o.o.

Business of Grand hotel Lav d.o.o. company was analysed basing on the financial reports. The process of analysis is practised on horizontal and vertical analysis using analytical knowledge and skills as also interpreting their result. With these techniques and obtained knowledge, analytical cognition of balance sheet and income statement was done. Furthermore, analysis with financial indicators is one of the most used techniques of analysing financial statements. Financial indicators are representing realistic situation and conclusions of business flow. An analysis of financial indicators was done: liquidity, indebtedness, activity, profitability and investment. The given results are representing company as successful, working with good liquidity, low indebtedness and efficiently using company's assets and also profitable business.

Keywords: *financial analysis, financial reports, financial indicators, liquidity, indebtedness, profitability*

1. UVOD

Financijski izvještaji su kompletirana i potpuna dokumentacija koja široj javnosti pruža dostupnost podataka o tijeku poslovanja poduzeća u određenom vremenskom intervalu. Svrha i postojanje svakog poduzeća na tržištu je ostvarenje njegovog profita, odnosno zarade u segmentu poslovanja. Široki je spektar potrebnih tehnika, znanja, vještina, ali i vremena da bi se postigli određeni postavljeni ciljevi u poslovanju bilo kojeg poduzeća ili djelatnosti. Uobičajeno za veća postignuća, naročito u većim kompanijama i sustavima, potrebni su kadrovski potkovani ljudi i osoblje koje zajednički rade na ostvarenju tih ciljeva. Sama hijerarhija unutar većih sustava i korporacija izgleda tako da uvijek na funkcijama financijskih stručnjaka budu educirani i osposobljeni ljudi koji neumorno rade na financijskim analizama poslovanja poduzeća, interpretaciji dobivenih rezultata te njihovoj implementaciji u stvarnu situaciju, odnosno pokušavaju loše rezultate popraviti, a one dobre zadržati ili eventualno još unaprijediti. Upravo zahvaljujući takvom kvalitetnom kadru ljudi, moguće je dobiti uvid u poslovanje poduzeća te o njegovim financijskim pokazateljima.

Financijski izvještaji temeljom pravila i Zakona moraju biti istiniti i dosljedni, moraju pokazivati pravo i realno stanje tijeka poslovanja nekog poduzeća unutar određenog vremenskog intervala. Također, oni su najčešće podloga za daljnja istraživanja i analize poslovanja i njegovih rezultata. Štoviše, mogu otprilike prognozirati i budući tijek poslovanja i moguće situacije, kako pozitivne, tako i negativne te se neke od njih mogu i spriječiti na vrijeme kada se financijskom analizom bave stručnjaci koji su u mogućnosti predvidjeti financijske struje koje se nameću poslovanju poduzeća. Financijska izvješća su javno dostupna široj publici jer ih prikuplja Financijska agencija na području Republike Hrvatske u svojoj internetskoj domeni Registar godišnjih financijskih izvještaja.

U ovom završnom radu se obrađuje poslovanje poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. te se vrši financijska analiza samog poslovanja pomoću financijskih izvještaja koji su dostupni te se također prikazuju pokazatelji poslovanja uz kratke opise te formule korištene za njihov izračun.

Rad se sastoji od šest poglavlja, od čega su: prvi dio uvodni u kojem se opisuje predmet i cilj rada te njegov sadržaj, drugi dio koji obrađuje financijska izvješća, treći dio koji opisuje horizontalnu i vertikalnu analizu te njihovi izračuni, četvrti dio koji predstavlja opsežno financijske pokazatelje poslovanja (pokazatelji likvidnosti, aktivnosti, zaduženosti, ekonomičnosti, investiranja i profitabilnosti), peti dio koji obuhvaća financijsku analizu

poslovanja navedenog poduzeća, djelatnost poduzeća, sveobuhvatni zaključak poslovanja na temelju prikazanih metoda i dobivenih rezultata i izračuna te šesti dio koji predstavlja zaključak koji je ujedno i osvrt na čitavi napisani rad i proučeno poslovanje poduzeća Grand hotela Lav d.o.o. s osvrtom na sve dobivene brojke i izračune te njihove prethodno opisane interpretacije.

Završni rad obuhvaća i popis literature, slike, grafove i tablice koje su korištene u svrhu njegovog sastavljanja te popis knjiga, znanstvenih članaka ili eventualnih internetskih stranica koje su služile za izvor informacija.

2. RAČUNOVODSTVENI POSLOVI

Računovodstvo podrazumijeva opisivanje, mjerenje i tumačenje ekonomskih aktivnosti određenih subjekata. Pritom se rabi specifičan "jezik" koji se temelji na sustavu načela, standarda, politika, tehnika i propisa koji omogućavaju da obuhvaćene ekonomske aktivnosti budu razumljive korisnicima koji poznaju „računovodstveni jezik“. Prednost računovodstva u odnosu na svaki drugi sustav obuhvaćanja ekonomskih aktivnosti je u tome što ono može u sažetom obliku sa zadovoljavajućom točnošću opisati odvijanje ekonomskih aktivnosti i njihove rezultate. Kad bi se, primjerice, sve ono što računovodstvo obuhvati na relativno jednostavan i sažet način pokušalo opisati, opseg tog opisa bi bio toliko velik i nerazumljiv na općoj razini da bi bilo praktično nemoguće ostvariti korist koju osigurava računovodstvo. Zbog toga sve države donose propise o obveznosti vođenja računovodstva te načinu vođenja računovodstva.¹

Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja te prikupljanje i obrada podataka u vezi s pripremom i sastavljanjem godišnjeg izvješća te financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe.

Poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome standarde financijskog izvještavanja te temeljna načela urednog knjigovodstva.

Poduzetnik je dužan organizirati prikupljanje i sastavljanje knjigovodstvenih isprava, vođenje poslovnih knjiga te sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja na način da je moguće provjeriti poslovne događaje, financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzetnika.²

Obveznici primjene zakona o računovodstvu jesu pravne osobe osnovane i djelujuće sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i koje imaju sjedište u Republici Hrvatskoj. To su dionička društva, društva s ograničenom odgovornošću, komanditno društvo, tajno društvo i

¹ Belak V., Vudrić N. (2012) *Osnove suvremenog računovodstva*, Zagreb, Belak excellens d.o.o., str.1

² Zakon o računovodstvu, NN [78/15](#), [134/15](#), [120/16](#), [116/18](#), [42/20](#), [47/20](#), [114/22](#), [82/23](#), čl. 7, st. 1-3 <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (pristupljeno 23.05.2024.)

jedinice inozemnih društava. Ovdje se uključuju i banke, osiguravajuća društva, fondovi, štedno-kreditne zadruge i drugi.³

Dakle, kako se da iščitati zakonski, sve radnje unutar poslovanja poduzeća moraju biti dosljedne, istinite, provjerljive, pravovaljane i u realnom vremenu. Ukoliko se bilo kakva pravila ne ispoštuju i dođe do odstupanja izvan zakonskih okvira, smatra se da je počinitelj u prekršaju, a njegovu kategorizaciju mogu odrediti nadležne institucije koje su zadužene za nadzor poslovanja svih poduzeća te za suzbijanje gospodarskog kriminala. Naravno da je spektar poslovanja uvijek širok i da je prostora za malverzacije mnogo, ali upravo zato su nadležne institucije prisutne kako bi nadzirale i kontrolirale takve prijestupnike.

Važno je naglasiti da su upravo računovodstveni poslovi satkani od prikupljanja i razvrstavanja poslovne dokumentacije te na kraju i samog knjiženja te dokumentacije, ali je isto tako važno da upravo svi ti dokumenti tijekom godine i njihova marljiva obrada na kraju daju za rezultat financijska izvješća koja su u poslovanju zapravo najvažnija i predstavljaju svu onu glavninu i transakcije tijekom godine unutar jednog poduzeća.

Računovodstvo kao opći pojam obuhvaća izuzetno kompleksni skup tehnika, načela i vještina mjerenja, opisivanja i tumačenja ekonomskih aktivnosti različitih entiteta. Zbog toga se, radi lakšeg proučavanja, postavljanja adekvatnih koncepata i razvoja, računovodstvo dijeli na različite načine ovisno o aspektima promatranja.⁴

³ Brkanić V. (2006), *Računovodstvo poduzetnika*, V. Dopunjena naklada, Zagreb, RriFplus, str. 3

⁴ Belak, V. (1995), *Menadžersko računovodstvo*, Zagreb, RriFplus,., str. 5

3. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski izvještaji predstavljaju sliku tekućeg poslovanja i budućih tokova novca važnih bankama za ocjenu sposobnosti vraćanja kredita. Oni su značajan izvor informacija za sve s kojima poduzeće posluje, moraju biti istiniti, sastavljeni na temelju objektivnih, dokumentiranih podataka i u skladu s računovodstvenim pravilima i standardima. Dva najvažnija dokumenta su Bilanca i Račun dobiti i gubitka.

Bilanca prikazuje financijski položaj poduzeća na određeni dan, odnosno imovinu i izvore te imovine. U bilanci, banke gledaju likvidnost i udio samofinanciranja, tj. zaduženost.

Struktura bilance vezana je uz djelatnost kojom se društvo/obrt bavi, npr. značajna je razlika u bilanci između društva koje se bavi proizvodnjom u odnosu na ono koje se bavi trgovinom.

Ročnost imovine i ročnost financiranja moraju biti u ravnoteži - dugotrajna imovina financira se dugoročnim izvorima, a kratkotrajna iz kratkoročnih.

Račun dobitka i gubitka je pregled prihoda i rashoda te financijskog rezultata poslovanja ostvarenog u određenom razdoblju. Prikazuje uspješnost poslovanja i pruža informacije o profitabilnosti poduzeća odnosno operativnu dobit - poslovni prihodi umanjeni za poslovne rashode.⁵

Financijski izvještaji sastavljaju se na temelju knjigovodstvenih podataka. Poslovne knjige su odraz poslovanja poduzeća, a u njih se unose poslovni događaji koji bi trebali biti temeljeni na uredbama i vjerodostojnoj dokumentaciji. Poslovne knjige su: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Tijekom poslovne godine, a posebno na kraju, usuglašavaju se evidencije s podacima iz glavne knjige, razni kontrolni postupci i ostalo, i to kako unutar samog društva tako i sa vanjskim parterima. Zbog grešaka koje mogu nastati, primjerice nisu evidentirani svi poslovni događaji, moguće su naknadne provjere i korekcije knjigovodstvenog stanja, kako bi se osigurala sveobuhvatnost, pouzdanost i istinitost knjigovodstvenog stanja. Financijski izvještaji se ipak sastavljaju temeljem knjigovodstvenih podataka.⁶

⁵ <https://www.hpb.hr/hr/sto-pokazuju-vasi-financijski-izvjestaji/3777> (pristupljeno 23.05.2024.)

⁶ Crljenko Perković L.(2011), *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 41.

Drugim riječima, sama srž poslovanja nalazi se upravo u financijskim izvještajima koji moraju biti pravovaljani, istiniti i pravovremeno prikazati poslovanje. Za bilo kakvu transakciju, kreditiranje, trgovanje ili poslovanje, to su izvještaji koje je potrebno proučiti za traženu poslovnu odluku. Također, prikaz takvih poslovnih događaja i transakcija kroz izvještaje se može i kategorizirati u specifične skupine prema njihovim obilježjima, a za glavni cilj imaju predstavljanje i upoznavanje njihovih korisnika s poslovanjem poduzeća i financijskim položajem uz točne i relevantne podatke koji će korisnicima biti lako razumljivi.

Da bi financijska izvješća služila svrsi i bila valjana, moraju biti sastavljena u skladu s normama i zakonodavne vlasti, kao i u okviru standarda koje definira EU.

Međutim, važno je naglasiti da „financijski izvještaji ne pružaju sve informacije potrebne korisnicima pri donošenju ekonomskih odluka, jer oni uglavnom daju sliku financijskih učinaka prošlih događaja i ne pružaju nefinancijske informacije“.⁷ U tom slučaju se podrazumijeva da je potrebna dublja financijska analiza ukoliko je riječ o velikim ulaganjima, kreditiranju, investicijama i slično.

U Republici Hrvatskoj je sastavljanje financijskih izvještaja uređeno u okviru Zakona o računovodstvu prema kojem su temeljna izvješća:⁸

- izvještaj o financijskom položaju (bilanca);
- račun dobiti i gubitka;
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- izvješća o novčanom toku;
- izvješće o promjeni glavnice (kapitala);
- bilješke uz financijska izvješća.

⁷Vujević, I. (2005): *Financijska analiza u teoriji i praksi*, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, str. 77.

⁸ Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20., čl. 19. st. 2, <http://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (pristupljeno 23.05.2024.)

3.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

Bilanca je izvještaj o stanju imovine, glavnice, dugova, promjene financijskog položaja te dobitka ili gubitka tekućeg i prošlih razdoblja. Temeljno obilježje bilance je bilančna ravnoteža koja se očituje u jednakosti aktive (imovine) i pasive (izvora). Bilanca je statički financijski izvještaj jer daje informacije točno na određeni dan. Naziva se još i izvješće o financijskom stanju. Detaljnije rečeno, ovaj izvještaj daje informacije o:

- Materijalnoj i financijskoj imovini
- Financijskim obvezama
- Kapitalu i
- Rezervama na određeni dan

Bilanca je sastavljena od dva dijela:

- Aktiva
- Pasiva⁹

Ta dva dijela bilance, odnosno aktiva i pasiva, uvijek su jednake vrijednosti po pravilu da je aktiva jednaka pasivi i obrnuto, svaka promjena se mora provesti i kroz aktivu i kroz pasivu. Aktiva predstavlja imovinu nekog poduzeća, a dijeli se na kratkoročnu i dugoročnu, ovisno o tome koliki je vremenski period potreban da se pretvori u novac.

S druge strane, pasiva predstavlja izvore imovine koji se također mogu podijeliti na vlastite izvore imovine i tuđe izvore imovine koji predstavljaju obveze. Također prikazuje i stanje vlastitog kapitala koji se unosi u poslovni subjekt.

Bilanca na zadnji datum poslovne godine mora biti jednaka početnoj bilanci iduće poslovne godine.

Struktura bilance poduzeća prikazana je u Tablici 1.

⁹ Crljenko Perković L. (2011), *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 42.

Tablica 1.:Struktura bilance

AKTIVA	PASIVA
A. Potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital	A. Kapital i rezerve
B. Dugotrajna imovina	B. Rezerviranja
C. Kratkotrajna imovina	C. Dugoročne obveze
D. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	D. Kratkoročne obveze
E. Ukupna aktiva	E. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućih razdoblja
F. Izvanbilančni zapisi	F. Ukupna pasiva

Izvor: Belak, V. i dr.(2011): *Računovodstvo poduzetnika*, RRIF Plus d.o.o., Zagreb, str. 49.

Dugotrajna imovina unutar aktive se dijeli na: materijalnu, nematerijalnu, financijsku imovinu, potraživanja i odgođenu poreznu imovinu.

Kratkotrajna imovina unutar aktive se dijeli na: zalihe, potraživanja, kratkotrajnu financijsku imovinu, novac u banci i blagajni.

Kapital i rezerve unutar pasive se dijele na: temeljni (upisani) kapital, kapitalne rezerve, rezerve iz dobiti, revalorizacijske rezerve, rezerve fer vrijednosti, zadržana dobit ili preneseni gubitak, dobit ili gubitak poslovne godine, manjinski interes.

3.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka daje informacije o ostvarenim приходima, rashodima, dobitku ili gubitku, porezu na dobitak o rezultatu poslovanja u obračunskom razdoblju. Cilj izrade računa dobiti i gubitka je utvrđivanje uspješnosti poslovanja tijekom razdoblja poslovanja.¹⁰

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, a rashodi kao posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza. U računu dobitka i gubitka prihodi se dijele na poslovne i financijske prihode. Poslovni prihodi se pak mogu podijeliti na prihode od prodaje proizvoda i/ili usluga, prihodi od prodaje roba, prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja, prihodi od kompenzacija, subvencija, dotacija i sl. Financijski prihodi mogu biti: prihodi od udjela u dobiti,

¹⁰ Ibid, str. 43.

prihodi od dividendi, dobiti od prodaje, dionica i poslovnih udjela, prihodi od kamata, pozitivne tečajne razlike itd.¹¹

Amortizacija ipak nije obveza poduzetnika i ne uzrokuje novčane izdatke što treba uzeti u obzir pri analizi uspješnosti poslovanja.¹²

Račun dobiti i gubitka je zapravo numerički prikaz poslovanja poslovnog subjekta u jednoj godini te razliku između prihoda i rashoda predstavlja financijski rezultat tog poslovanja. Shodno tome, rezultat može biti pozitivan ili negativan, odnosno dobit ili gubitak poslovne godine. Također, na stečenu dobit se zaračunava i porez na dobit, a odbitkom poreza od dobiti dobije se neto dobit tekućeg poslovanja.

Tablica 2.: Prikaz računa dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka
1. Poslovni prihodi
2. Poslovni rashodi
3. Financijski prihodi
4. Financijski rashodi
5. Bruto dobit
6. Porez na dobit
7. Neto dobit

Izvor: Žager, K., Mamić Sačar I., Sever S., Žager L. (2008): *Analiza financijskih izvještaja*, Masmedia, Zagreb, str.78.

3.3. Izvješće o novčanom toku

Novčani tok je priljev i odljev novčanih ekvivalenata. Izvještaj o novčanom toku daje informacije o novčanim primicima i izdacima iz investicijskih aktivnosti, zatim o primicima i izdacima iz financijskih aktivnosti, o neto povećanju ili smanjenju novca, o novcu na početku i na kraju razdoblja, ostvarenim u obračunskom razdoblju. Novčani tijek može se izračunati na dva načina:

¹¹ Ibid

¹² Ibid

- Izravnom ili direktnom metodom, evidentiranjem poslovnih događaja, odnosno primitaka (priljeva) i izdataka (odljeva) preko transakcijskih, odnosno žiro-računa poduzetnika u određenom obračunskom ili planskom razdoblju i
- Posrednom ili indirektnom metodom, izvođenjem primitaka (priljeva) i izdataka (odljeva) iz računa dobitka i gubitka, usklađenje dobitka ili gubitka za nenovčane rashode i nenovčane prihode i razlika između početnih i završnih stanja u određenom obračunskom razdoblju iz bilančnih računa (imovina, kapital, obveze).¹³

Izvješće o novčanom toku je financijsko izvješće koje se temelji na priljevima i odljevima u određenom obračunskom razdoblju. Glavna svrha je prikazati investitorima i suradnicima mogućnosti stvaranja priljeva u budućnosti poslovanja. S druge strane, prikazuje koliko promatrani poslovni objekt raspolaže s gotovinom, odnosno gotovim novcem te koliko ga može stvoriti kroz ulaganje i poslovanje.

3.4. Izvješće o promjeni glavnice (kapitala)

Izvještaj o promjeni kapitala je jedan od temeljnih financijskih izvještaja i obavezno je za sve tvrtke. Prikazuje promjene glavnice koje su se desile u obračunskom razdoblju. Izvještaj o promjeni glavnice prikazuje povećanje ili smanjenje neto imovine za određeno razdoblje. Sadrži promjene koje proizlaze iz transakcija s dioničarima (emisija, otkup dionica, isplate dividendi) i promjene koje proizlaze iz aktivnosti društva (dobit, gubitak).¹⁴

Izvještaj o promjeni kapitala (glavnice) obuhvaća sve transakcije vezane za kapital kako bi se utvrdila i znala njegova prava vrijednost te povijest njegovih odljeva ili priljeva.

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid, str. 44.

3.5. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju dodatne informacije i objašnjenja nekih ili svih pozicija u bilanci, računu dobiti i gubitka i novčanog tijeka.

Bilješke uz financijske izvještaje sadržavaju dodatne i dopunske informacije koje nisu prezentirane u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjenama kapitala i izvještaja o novčanom tijeku.¹⁵

Bilješke se izrađuju na temelju sastavljenih izvještaja, a sastoje se od tri dijela:

- osnovni podaci o društvu - puni naziv društva, adresa, djelatnost, ime odgovorne osobe i ostali detalji vezani za društvo
- značajne računovodstvene politike - računovodstvene politike su metode, načela, postupci na temelju Zakona i računovodstvenih standarda koji su korišteni u sastavljanju i objavljivanju financijskih izvještaja- računovodstvene politike se obično objavljuju u bilješkama uz financijske izvještaje
- pojašnjenja pojedinih pozicija financijskih izvještaja - bolji pregled detalja (često popraćen razrađenim tablicama i grafikonima)¹⁶

Važno je naglasiti da se bilješke sastavljaju nakon svih financijskih izvještaja te se pišu u slobodnoj formi. Shodno potrebi, mogu se sastaviti i u obliku tablica i grafikona ukoliko je to potrebno za njihovo bolje razumijevanje. Također, bilješke se moraju sastaviti tako da budu jasne, razumljive, sukladno podacima koji su dostupni unutar financijskih izvještaja.

¹⁵ Belak V., Vudrić N. (2012), *Osnove suvremenog računovodstva*, 657.2, Zagreb, Belak excellens d.o.o., , str. 22.

¹⁶ Crljenko Perković L. (2011), *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 44.

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Zadatak analize financijskih izvještaja je prepoznati dobre osobine tvrtke, da bi se ta prednost mogla iskoristiti, a ujedno uočiti i negativne trendove s ciljem zaustavljanja istih. Analiza financijskih izvještaja daje informacije na temelju kojih se mogu donositi što kvalitetnije odluke. Da bi se financijska izvješća mogla uspješno čitati i interpretirati potrebno je poznavanje cjelokupnog poslovanja poduzeća, primijenjenih računovodstvenih politika te postavljene strategije razvoja.¹⁷

Financijska analiza se zapravo temelji na alatima i tehnikama kako bi se dobile najvažnije informacije iz temeljnih financijskih izvještaja sve u svrhu otkrivanja mogućeg profitabilnog poslovanja u budućnosti i isplativosti određenih poslovnih i investicijskih pothvata. Za bilo kakvu financijsku analizu potrebno je poznavanje pokazatelja analize, interpretacije njihovih rezultata, mogućnost stručne kritike i mišljenja kao i same provedbe analize, kako tablično, tako i grafički.

Financijska analiza se provodi:

- Horizontalno i
- Vertikalno.

4.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobitka/gubitka i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća).

Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se odabrati bazna godina, a ostale godine se onda uspoređuju s njom na temelju izračuna baznih indeksa. Pored toga, mogu se koristiti i usporedbe svake godine s prethodnom godinom na temelju izračuna lančanih (verižnih) indeksa. U nekim izvješćima pojavljuju se obje tehnike uspoređivanja istodobno.¹⁸

¹⁷ Ibid

¹⁸ Belak, V. (1995) *Menadžersko računovodstvo*, 657.2 (035), Zagreb, RriFplus, str. 93.

Horizontalna analiza prati financijski razvoj poduzeća tijekom godina ili određenog razdoblja. Bilanca i račun dobiti i gubitka su financijska izvješća koja se koriste prilikom horizontalne analize poduzeća. Takva analiza je iznimno bitna za promatranje poslovanja određenog poduzeća te za bolje razumijevanje financijskih događaja koji su upisani u financijska izvješća u određenom periodu u odnosu na baznu promatranu godinu. Također, horizontalna analiza daje dobre odgovore o budućim radnjama i poslovnim aktivnostima koje bi se eventualno mogle ostvariti.

4.2. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza prikazuje postotni udio svake stavke financijskog izvješća u odnosu na odgovarajući zbroj. Na primjer, u aktivni će tekuća aktiva biti prikazana u odnosu na ukupnu aktivu. Na jednak način, troškovi za prodano/bruto profit, troškovi uprave i prodaje, kamate, operativni profit, dobitak itd. bit će prikazani kao postotak od prihoda.¹⁹

Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvješća. Kod vertikalne analize se jedna pozicija uzima kao konstanta te se određuje postotni odnos svih ostalih varijabli u odnosu na uzetu konstantnu varijablu. Dakle, to je usporedba pojedine pozicije iz financijskih izvještaja s povezanim pozicijama u istom izvještaju (uobičajeno se bazna pozicija izjednačava sa 100, a druga se izražava kao njen postotak). Vertikalnom analizom bilance pojedine pozicije u bilanci se prikazuju kao postotni udjeli ukupne vrijednosti aktive, tj. pasive. U vertikalnoj analizi računa dobiti i gubitka vrijednost ukupnih prihoda postaje baza usporedbe. Tako izračunati postotni udjeli govore o kvaliteti imovine, kvaliteti izvora financiranja kao i odnosima u računu dobiti i gubitka. Otkrivanje poremećaja vertikalnom metodom započinje analiziranjem i testiranjem pojedinih bilančnih pozicija tako da ne dovodimo u vezu imovinske dijelove bilance sa izvorima financiranja. Promjene u bilanci kao poremećaji izražavaju se u postotku na promjene sadašnjeg stanja u odnosu na jedno ili više stanja iz povijesti. Pri tome treba naglasiti da svaka promjena ujedno ne znači i da se radi o poremećaju u bilanci.²⁰

Promjene mogu nastati uslijed promjena računovodstvenih politika, vanjskih utjecaja i sl.

¹⁹ Ibid, str. 96

²⁰ Crljenko Perković L.(2011) *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657 str. 46.

Kod vertikalne analize može se staviti u odnos primjerice:

- Sredstva dugotrajne i nematerijalne imovine / ukupnu imovinu (veliki postotak pokazuje na moguć poremećaj – previše imovine koja ne stvara prihod);
- Potraživanja / ukupna imovina (moguća prevelika potraživanja – pokazuje problem naplate)
- Zalihe / ukupna imovina (moguće gomilanje zaliha);
- Ukupni dugovi / ukupni kapital (veliki postotak dugova pokazuje probleme sa plaćanjem obveza)²¹

4.3.Značaj financijske analize

Financijska analiza ima ključnu ulogu u različitim aspektima poslovanja:

4.3.1. Donošenje investicijskih odluka

Investitori koriste financijsku analizu za ocjenu profitabilnosti i rizičnosti ulaganja u određeno poduzeće. Analiza financijskih izvještaja i omjera pomaže u procjeni budućih performansi i stabilnosti poduzeća.

4.3.2.Planiranje i kontrola

Menadžeri koriste financijsku analizu za planiranje budućih poslovnih aktivnosti i kontrolu postojećih operacija. Analiza omogućuje prepoznavanje financijskih problema i prilika te pomaže u donošenju strateških odluka.

4.3.3.Ocjena kreditne sposobnosti

Kreditori koriste financijsku analizu za procjenu sposobnosti poduzeća da podmiri svoje dugove. Omjeri likvidnosti i zaduženosti ključni su pokazatelji koji pomažu u ocjeni kreditne sposobnosti poduzeća.

²¹ Ibid

4.3.4. Evaluacija performansi

Financijska analiza omogućuje evaluaciju performansi poduzeća u usporedbi s prethodnim razdobljima, konkurentima i industrijskim prosjecima. Ova evaluacija pomaže u prepoznavanju uspješnih strategija i područja koja zahtijevaju poboljšanja.

Naime, ako se želi analizirati poslovanje s dinamičnog aspekta, tada pojedinačni podaci iz financijskih izvješća najčešće nisu dostatno informativni sve dok se ne usporede s odgovarajućim podacima iz proteklih razdoblja. Na primjer, neka performansa uspoređena s određenom kontrolnom mjerom ili s drugim tvrtkama može izgledati sasvim dobra ali promatrana u duljem razdoblju može pokazivati stalni trend nepovoljnog kretanja, što može značiti da bi za koju godinu mogla nastupiti kriza. Predviđanje moguće krize u poslovanju teško je, dakle, ostvariti ako se ne promatraju kretanja performansi u dužem razdoblju (za više uzastopnih godina).²²

²² Belak, V., *Menadžersko računovodstvo*, 657.2 (035), Zagreb, RRIFplus, 1995., str. 93.

5. ANALIZA PUTEM FINANCIJSKIH POKAZATELJA

Analiza putem financijskih pokazatelja je jedna od najpoznatijih i najkorištenijih analiza financijskih izvješća te može dati dobar pregled poduzeća ujedno ukazati na njegove slabosti i snage. Ovo predstavlja prvu fazu financijske analize. Ovisno o tome koje se odluke žele donijeti postoje različite vrste pokazatelja:

- Pokazatelj likvidnosti- sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze
- Pokazatelj zaduženosti- koliko se poduzeće financira iz tuđeg kapitala
- Pokazatelj aktivnosti- kako poduzeće upotrebljava svoje resurse
- Pokazatelj ekonomičnosti- odnos prihoda i rashoda
- Pokazatelj profitabilnosti- povrat uloženog kapitala
- Pokazatelj investiranja – uspješnost ulaganja u obične dionice.²³

5.1. Pokazatelj likvidnosti

Likvidnost poduzeća govori koliko je poduzeće sposobno podmirivati svoje dospelje kratkoročne obveze te upravo njihovim podmirivanjem sprječava nastanak financijskog puknuća poduzeća.

Poduzeće pokazuje svoju likvidnost kroz sposobnost podmirenja svojih obveza. Pokazatelji likvidnosti mjere i pokazuju sposobnost poduzeća za podmirenjem dospjelih kratkoročnih obveza. Značenje dobre likvidnosti je u tome što smanjuje rizik od mogućeg financijskog sloma poduzeća. Najčešći pokazatelji likvidnosti jesu koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti te koeficijent financijske stabilnosti.²⁴

Izračun pokazatelja likvidnosti vrši se iz podataka dostupnih u bilanci poduzeća, a postupak je prikazan u tablici 3.

²³ Crljenko Perković L. (2011) *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 47.

²⁴ Žager, K., Žager, L., op. cit., str. 172.

Tablica 3.: Pokazatelji likvidnosti i način izračuna

Koeficijenti likvidnosti
Koeficijent tekuće likvidnosti = $\text{kratkotrajna imovina} / \text{kratkoročne obveze}$
Koeficijent ubrzane likvidnosti = $(\text{novac} + \text{potraživanja}) / \text{kratkoročne obveze}$
Koeficijent trenutne likvidnosti = $\text{novac} / \text{kratkoročne obveze}$
Koeficijent financijske stabilnosti = $\text{dugotrajna imovina} / (\text{kapital} + \text{dugoročne obveze})$

Izvor: Žager, K., Mamić Saćer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit., str. 248.

Koeficijent tekuće likvidnosti prikazuje omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza, odnosno podrazumijeva koliko kratkotrajna imovina može financirati kratkotrajne obveze. Poželjno je da ovaj pokazatelj bude veći od 1 kako bi prezentirao veću vrijednost kratkoročne imovine iznad kratkoročnih obveza, a najpoželjniji je dvostruko veći iznos imovine nad obvezama tj. koeficijent da iznosi 2.

Što se tiče koeficijenta ubrzane likvidnosti, on prikazuje omjer zbrojenog novca i potraživanja u odnosu na kratkoročne obveze.

Tekuće obveze ne bi smjele biti veće od zbroja iznosa novca i potraživanja (iako ima izuzetak). Ovaj pokazatelj bi trebao biti veći ili jednaki 1. Pokazatelj ukazuje na mogućnost da tvrtka brzo i efikasno prikupi novčana sredstva.²⁵

Koeficijent ubrzane likvidnosti važan je podatak ukoliko poduzeće ima hitnu potrebu za gotovim novcem. Ovaj podatak je također važan za banke i kreditore iz razloga što predstavlja raspolaganje gotovim novcem te opisuje mogućnost podmirivanja eventualnih obveza ukoliko kredit bude odobren. Također, ovaj pokazatelj može dublje prikazati sposobnost upravljanja gotovim novcem te njegovo oplemenjivanje kratkotrajne imovine u dugotrajnu. Poželjno je da ovaj koeficijent bude jednak 1 ili veći od 1.

Koeficijent trenutne likvidnosti prikazuje omjer gotovog novca i kratkoročnih obveza, odnosno prikazuje direktnu sposobnost poduzeća da podmiruje svoje tekuće obveze iz najlikvidnijih sredstava (novca). Poželjno je da mu vrijednost bude minimalno jednaka 1, a nikako ne manje od 0,1.

²⁵ Crljenko Perković L. (2011) *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 47.

Koeficijent financijske stabilnosti prikazuje omjer dugotrajne imovine u odnosu na zbroj kapitala i dugoročnih obveza. Poželjna vrijednost ovog pokazatelja je da bude manji od 1.

5.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti ukazuju na financijski rizik poduzeća, tj. to su pokazatelji mjere stupnja zaduženosti poduzeća. Ovi pokazatelji su odraz strukture pasive i govore koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala (glavnice) te koliko imovine je financirano iz tuđeg kapitala (obveza). Isto tako, pomoću tih pokazatelja moguće je utvrditi odnos tuđeg kapitala (obveze) i vlastitog kapitala (glavnica).²⁶

Tablica 3.: Pokazatelji zaduženosti i način izračuna

Koeficijenti zaduženosti
Koeficijent zaduženosti = ukupne obveze / ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja = glavnica / ukupna imovina
Koeficijent financiranja = ukupne obveze / glavnica
Faktor zaduženosti = ukupne obveze / zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I = glavnica / dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II = glavnica + dugoročne obveze / dugotrajna imovina

Izvor: Žager, K., Mamić Saćer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit., str. 251.

Koeficijent zaduženosti stavlja u omjer ukupne obveze i ukupnu imovinu te prikazuje koliko je imovine nabavljeno zaduživanjem. Poželjan koeficijent je 0,5 ili manji, tj. da pola ukupno nabavljene imovine je nastalo zaduživanjem, ukoliko je koeficijent veći od toga onda se smatra da je poduzeće prezaduženo.

Ovaj pokazatelj upućuje do koje mjere tvrtka koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koliko je od ukupnih sredstava financirano iz tuđih izvora. Ukoliko je veći odnos duga od imovine to je rizik veći, što u većini slučajeva nije poželjno.²⁷

²⁶ Ibid

²⁷ Ibid, str. 48.

Koeficijent vlastitog financiranja stavlja u omjer glavnice i ukupnu imovinu i on prikazuje u kolikoj mjeri se poduzeće financira samo iz svojih izvora.

Ovaj pokazatelj govori o činjenici koliko u kojem omjeru se poduzeće financira iz vlastitih izvora. Što je stupanj samofinanciranja veći vjerovnici su sigurniji i rizik poslovanja je manji.²⁸

Koeficijent financiranja stavlja u omjer ukupne obveze i glavnice.

Prema konzervativnom pristupu taj pokazatelj bi trebao biti 1:1. U današnjim uvjetima poslovanja se odstupa od takvog konzervativnog stava, te se veći naglasak pridaje rezultatima koji se postižu ukupnim kapitalom tj. trajnoj snazi prihoda. To znači da se tolerira veća zaduženost poduzeća i pomiče se granica vlastitog i tuđeg kapitala prema omjeru 30:70. Ovaj pokazatelj ukazuje na rizičnost ulaganja u dotičnu tvrtku.²⁹

Faktor zaduženosti stavlja u omjer ukupne obveze u odnosu na zbroj zadržane dobiti i amortizacije.

Faktor zaduženosti ukazuje na dinamički aspekt zaduženosti jer razmatra mogućnost podmirenja obveza. Pokazuje koliko je godina potrebno da bi se uz postojeće uvjete poslovanja i ostvarenje dobiti moglo vratiti svoje ukupne obveze. Ako se to promatra s aspekta sigurnosti poslovanja može se reći se da manji faktor zaduženosti znači veću sigurnost i obrnuto. Ako poduzeće može svoje obveze podmiti unutar 5 godina ono je solventno i nije prezaduženo.³⁰

Stupanj pokrića I stavlja u omjer glavnice i dugotrajnu imovinu te predstavlja financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora.

Stupanj pokrića I ili zlatno bankarsko pravilo zahtjeva da se financiranje dugotrajne imovine financira iz dugoročnih izvora, bilo vlastitih, bilo tuđih. Vrijednost ovog pokazatelja ne bi smjela prelaziti 1.³¹

Stupanj pokrića II stavlja u omjer zbroj glavnice i dugoročnih obveza u odnosu na dugotrajnu imovinu.

Stupanj pokrića II ili Zlatno bilančno pravilo također nalaže usklađenost dijelova aktive i pasive tj. zahtjeva da se dugotrajna imovina (uključivši i tuđi kapital) financira iz dugoročnih izvora. Vrijednost ovog pokazatelja ne bi smjela prelaziti 1.³²

²⁸ Ibid

²⁹ Ibid

³⁰ Ibid

³¹ Ibid, str. 49

³² Ibid

5.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti su značajni jer mogu ukazati na uzrok nezadovoljavajuće profitabilnosti, te na mogućnost poboljšanja. Pokazatelji aktivnosti poslovanja mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Poznati su još pod nazivom koeficijenti obrtaja.³³

Pokazatelj aktivnosti- mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse (npr., koeficijent obrtaja ukupne imovine, koeficijent kratkotrajne imovine, koeficijent obrtaja potraživanja).³⁴

Najčešći pokazatelji aktivnosti su: pokazatelj obrta ukupne imovine, pokazatelj obrta potraživanja, trajanje naplate potraživanja, pokazatelj obrta zaliha, broj dana vezivanja zaliha.

Tablica 4.: Pokazatelji aktivnosti i način izračuna

Koeficijenti aktivnosti
Koeficijent obrta ukupne imovine = ukupni prihod / ukupna imovina
Koeficijent obrta dugotrajne imovine = ukupni prihod / dugotrajna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine = ukupni prihod / kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja = Prihod od prodaje / potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima = broj dana u godini / KOP

Izvor: Žager, K., Mamić Saćer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit., str. 252.

Koeficijent obrta ukupne imovine stavlja u omjer ukupni prihod i ukupnu imovinu. Ovaj pokazatelj označava koliko se puta ukupna imovina obrne u godinu dana te što je njegov iznos veći, to znači da je obrtaj imovine brži kao i stvaranje prihoda.

Koeficijent obrta dugotrajne imovine stavlja u omjer ukupni prihod i dugotrajnu imovinu te prikazuje koliko poduzeće vješto koristi svoju dugotrajnu imovinu sa ciljem stvaranja prihoda. Poželjno je da ovaj koeficijent bude što veći.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine prikazuje omjer ukupnog prihoda i kratkotrajne imovine te, poput prethodno navedenog koeficijenta, daje uvid u obrtaj kratkotrajne imovine, odnosno

³³ Ibid

³⁴ Špac S., *Brzi prikaz poslovnog plana kao osnove uspješnog poslovanja*, RIPUP, : 658.152, str. 166

govori koliko vješto poduzeće koristi kratkotrajnu imovinu sa ciljem ostvarenja prihoda. Također je poželjno da ovaj koeficijent bude što veći.

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u omjer prihod od prodaje i potraživanja te prikazuje koliki su dani naplate potraživanja. Što je koeficijent veći, to znači da je naplata brža tj. da su dani naplate manji.

Shodno prethodnom koeficijentu, izračun je moguć i za dane naplate i to se upravo računa tako da se stavi u omjer broj dana u godini s prethodno izračunatim koeficijentom te tako i taj koeficijent se može pobliže izračunati u danima kako bi analiza bila točnija. Opet je važno napomenuti da je svakom poduzeću u interesu da dani naplate budu što manji.

5.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ti pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. U pravilu pokazatelji bi trebali biti veći od jedan, odnosno, što su veći, to se više prihoda ostvaruje na jedinici rashoda. Temeljni pokazatelji ekonomičnosti su: ekonomičnost ukupnog poslovanja i ekonomičnost prodaje.³⁵

Tablica 5.: Pokazatelji ekonomičnosti i način izračuna

Koeficijenti ekonomičnosti
Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja = $\frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupni rashodi}}$
Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja (prodaje) = $\frac{\text{prihodi od poslovnih aktivnosti (prodaje)}}{\text{rashodi prodaje}}$
Pokazatelj ekonomičnosti financiranja = $\frac{\text{financijski prihodi}}{\text{financijski rashod}}$

Izvor: Žager, K., Mamić Saćer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit., str. 252.

³⁵ Crljenko Perković L. (2011) *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 51.

Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja stavlja u omjer ukupne prihode i ukupne rashode. Poželjno je da su svi pokazatelji veći od 1, odnosno da su prihodi veći od rashoda.

Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja (prodaje) stavlja u omjer prihode od poslovnih aktivnosti i rashode prodaje. Kao i prethodno navedeno, poželjno je da pokazatelj bude veći od 1.

Pokazatelj ekonomičnosti financiranja stavlja u omjer financijske prihode i financijske rashode te je također poželjno da ovaj pokazatelj bude veći od 1.

Ukoliko su pokazatelji veći od 1, to znači da poduzeće posluje ekonomično. Poželjno je da svi pokazatelji budu što veći, znači da poduzeće posluje ekonomično i profitabilno, odnosno da su prihodi veći od rashoda. Ukoliko je suprotno, pokazatelji su manji od 1, to znači da poduzeće posluje s gubitkom i da su rashodi iznad prihoda.

5.5. Pokazatelji profitabilnosti

Prema načelu profitabilnosti poželjno je ostvariti što veći financijski rezultat sa što manjim ulaganjima. Tvrtka posluje rentabilno kada ima pozitivan financijski rezultat tj. kada su prihodi veći od rashoda. Pokazatelji profitabilnosti pokazuju ukupni efekt vidnosti, upravljanja imovinom i dugom na mogućnost ostvarenja profita, tj. snagu poduzeća.³⁶

Tablica 6.: Pokazatelji profitabilnosti i način izračuna

Koeficijenti profitabilnosti
Neto profitna marža = neto dobit + kamate / ukupni prihod
Operativna profitna marža = operativna dobit / ukupni prihod
Stopa povrata imovine (ROA) = dobit prije poreza i kamata / ukupna imovina
Stopa povrata vlastitog kapitala (glavnice) (ROE) = neto dobit / vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Žager, K., Mamić Saćer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit., str. 253.

Neto profitna marža stavlja u omjer zbroj neto dobiti i kamata u odnosu na ukupni prihod.

³⁶ Ibid, str. 50

Kao što se vidi razlika između bruto i neto marže je upravo u poreznom opterećenju u odnosu prema prihodima od prodaje. Ona je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realiziranih poslova.³⁷

Operativna profitna marža stavlja u omjer operativnu dobit i ukupni prihod, a što je marža veća, poduzeće je uspješnije u ostvarenju prihoda. Poželjno je da obje navedene marže budu što veće.

Stopa povrata imovine (ROA) stavlja u omjer dobit prije oporezivanja i kamata i ukupnu imovinu. Poželjno je da i ovaj pokazatelj bude što veći kako bi se prikazalo što efikasnije ulaganje u imovinu.

Pokazatelj povrata na ukupnu imovinu (ROA) pokazuje sposobnost poduzeća da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit.³⁸

Stopa povrata vlastitog kapitala (ROE) stavlja u omjer neto dobit i vlastiti kapital. Poželjno je da ovaj pokazatelj bude što veći. Smatra se da je ulaganje efikasno ukoliko je povrat na ulog minimalno jednak ulogu, a poželjno je da bude i veći.

Pokazatelj povrata na ukupni kapital (ROE) pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganje dioničara.³⁹

Na temelju računovodstvenih podloga (Bilance i Računa dobiti i gubitka) te prihvaćenih pokazatelja moguće je utvrditi profitabilnost. Pri tome je nužno izvršiti usporedbu s ostvarenom profitabilnošću u proteklom razdoblju (ili razdobljima) da bi se mogao utvrditi i trend kretanja profitabilnosti.⁴⁰

5.6. Pokazatelji investiranja

Ukoliko se govori o dioničkom društvu potrebno je izračunati pokazatelje investiranja za uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim pokazatelja iz financijskih izvješća, za izračunavanje tih indikatora potrebne su i informacije o dionicama, posebice o broju dionica te njihovoj tržišnoj vrijednosti. Najvažniji pokazatelji investiranja su: pokazatelj zarade po

³⁷ Ibid

³⁸ Ibid, str. 51

³⁹ Ibid

⁴⁰ Brezničar B. (2013) *Analiza ostvarene profitabilnosti poslovanja trgovačkog društva*, RIPUP, str. 138

dionici, pokazatelj dividende po dionici, odnos isplate dividendi, ukupna rentabilnost dionice, prinos po dividendi.⁴¹

Pokazatelj zarade po dionici doslovce prikazuje vrijednost jedne dionice i pokazuje isplativost ulaganja u iste.

Pokazatelj dividende po dionici prikazuje vrijednost dividende koju ulagač eventualno može dobiti ukoliko uloži u dionice.

Pokazatelj isplate dividendi prikazuje odnos dividende po dionici i zarade po dionici.

Pokazatelj ukupne rentabilnosti dionice prikazuje odnos između dobiti po dionici i tržišne cijene dionice.

Pokazatelj prinosa po dividendi predstavlja odnos dividende po dionici i tržišne cijene dionice.

Svi navedeni pokazatelji su važni za izračun jer prikazuju isplativost ulaganja u dionice poduzeća. Osim što su za izračun potrebni podaci iz financijskih izvještaja, tako je važan i broj dionica, tržišna cijena dionica i sl. Izračun ovakvih pokazatelja daje širu sliku o vrijednosti samih dionica i isplativosti za dioničare.

⁴¹ Ibid

6. FINANCIJSKA ANALIZA TVRTKE GRAND HOTEL LAV D.O.O.

Promatrano poduzeće kroz oblik financijske analize je Grand hotel Lav d.o.o. te će promatrani period analize biti od 2021. do 2023. godine, a podaci će se računati shodno financijskim izvještajima predanim na stranicama Financijske agencije (FINA).

6.1. Opći podaci

Tvrtka Grand hotel Lav d.o.o. (OIB: 44693068925, MB 01641859) osnovana je kao društvo s ograničenom odgovornošću, pripada skupini velikih poduzetnika te je pretežito u privatnom vlasništvu od početka. Društvo je osnovano 07. lipnja 2002. godine te su naknadno nastupale promjene u Društvenom ugovoru odlukama članova Društva. Adresirano je na Grljevačkoj 2A u Podstrani te se tamo i odvija glavna djelatnost. Pretežita djelatnost subjekta je 5510 - Hoteli i sličan smještaj (I - DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE). No, poduzeće se još uz navedenu djelatnost bavi i ostalima koje su navedene na stranicama Sudskog registra Republike Hrvatske:

- istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja
- kupnja i prodaja robe
- trgovačko posredovanje na domaćem i inozemnom tržištu
- pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane, pripremanje i usluživanje pića i napitaka i pružanje usluga smještaja⁴²

Upisani temeljni kapital Društva iznosi 21.912.800,00 eura, a osnivač Društva jest : Odien Hotels N.V. (Nizozemska, Broj iz registra: 63597314, Naziv registra: Trgovački registar, Nadležno tijelo: Nizozemska trgovačka komora, OIB: 54540932784, Nizozemska, 6419 AP HEERLEN, VALKENBURGERWEG 67).⁴³

Osobe ovlaštene za zastupanje su: Ömer Lutfi Müftüler (OIB: 48296068523, Češka, 16400 Prag 6, Nebušice, K.Truhlance 771, član uprave i direktor, zastupa Društvo pojedinačno i

⁴² Sudski registar Republike Hrvatske
https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:060185094#a_kat_1500000
(pristupljeno: 01.06.2024.)

⁴³ Ibid

samostalno od 14. listopada 2015. godine) te Dijana Vujević (OIB: 37997688337, Split, Vrančićeva 3, član uprave, zastupa Društvo samostalno i pojedinačno od 9. veljače 2017. godine).⁴⁴

Navedena tvrtka broji čak 230 zaposlenih, nije obveznik javne nabave te nije navedena zbog neisplate plaća. Promatrajući financijske izvještaje, može se uvidjeti kako tvrtka stabilno i profitabilno posluje te kako se isplati ulagati u takvo poslovanje.

6.2. Analiza financijskih izvještaja tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava je dužna osigurati da financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, koje je usvojila Europska Unija ('MSFI') tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog stanja na datum izvještavanja i financijske uspješnosti društva Grand hotel Lav d.o.o. ('Društvo') za to razdoblje. Nakon provedenih istraživanja, Uprava razumno očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja pri izradi financijskih izvještaja. Pri izradi financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- Da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike
- Da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne
- Da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi, a svako materijalno značajno odstupanje obznani i objasni u financijskim izvještajima te
- Da se financijski izvještaji pripreme po načelu nastavka poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti da će Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću održavati financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, pa stoga i za poduzimanje razumnih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti. Uprava Društva je odgovorna i za točnosti i potpunost izvješća posloводства sukladno članku 21 Zakona o računovodstvu. Potpisali u ime Uprave: Dijana Vujević, Ömer Lutfi Müftüler.⁴⁵

⁴⁴ Ibid

⁴⁵ GRAND HOTEL LAV D.O.O., *Revizorsko izvješće*, Bilješke uz financijske izvještaje, Podstrana, 2022.

Promatrano razdoblje za provođenje financijske analize je od 2021. do 2023. godine te se koriste javno dostupni podaci iz financijskih izvještaja koji su predani za navedeno poduzeće Grand hotel Lav d.o.o.

Također, koristit će se tehnike i izračuni koji su prethodno objašnjeni u ovom radu. Radi se o horizontalnoj i vertikalnoj analizi te o financijskim pokazateljima.

Horizontalna analiza u ovom segmentu će predstavljati promjene jedne stavke unutar aktive ili pasive tijekom navedenih godina i tog razdoblja, dok će vertikalna analiza prezentirati udio neke stavke unutar aktive u ukupnom iznosu aktive ili udio stavke unutar pasive u ukupnom iznosu pasive. Tako će se uvidjeti eventualna poboljšanja ili pogoršanja tijekom promatranih godina.

Slika 1.: Horizontalna i vertikalna analiza bilance tvrtke Grand hotel Lav d.o.o. u razdoblju od 2021.-2023. godine

	opis	2021	2022	2023	HA 2022-21	HA 2023-22	HA %	HA %	VA 2021	VA 2022	VA 2023
1	A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A N	-	-	-							
2	B) DUGOTRAJNA IMOVINA	61.286.144	65.376.555	65.725.703	4.090.411	349.148	6,67	0,53	89,27%	90,02%	95,66%
3	I. NEMATERIJALNA IMOVINA	1.044.627	1.106.439	1.952.975	61.812	846.536	5,92	76,51	1,52%	1,52%	2,84%
4	Koncesije, patenti, licencije, robne	168.558	184.356	309.556	15.798	125.200	9,37	67,91	0,25%	0,25%	0,45%
5	Nematerijalna imovina u pripremi	0	44.541	144.816	44.541	100.275	100,00	225,13	0,00%	0,06%	0,21%
6	Ostala nematerijalna imovina	876.068	877.542	1.498.603	1.474	621.061	0,17	70,77	1,28%	1,21%	2,18%
7	II. MATERIJALNA IMOVINA	58.944.084	59.751.570	57.750.131	807.486	-2.001.439	1,37	- 3,35	85,86%	82,28%	84,05%
8	Zemljište	1.358.281	1.358.281	1.358.281	0	0	-	-	1,98%	1,87%	1,98%
9	Građevinski objekti	49.582.621	51.137.211	50.020.829	1.554.590	-1.116.382	3,14	- 2,18	72,22%	70,42%	72,80%
10	Postrojenja i oprema	418.743	559.216	697.615	140.473	138.399	33,55	24,75	0,61%	0,77%	1,02%
11	Alati, pogonski inventar i transport	3.647.833	6.123.309	5.579.864	2.475.476	-543.445	67,86	- 8,88	5,31%	8,43%	8,12%
12	Predujmovi za materijalnu imovinu	1.285.752	297.522	52.998	-988.230	-244.524	- 76,86	- 82,19	1,87%	0,41%	0,08%
13	Materijalna imovina u pripremi	2.649.468	274.645	39.158	-2.374.823	-235.487	- 89,63	- 85,74	3,86%	0,38%	0,06%
14	Ostala materijalna imovina	1.385	1.385	1.385	0	0	-	-	0,00%	0,00%	0,00%
15	III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1.247.126	1.250.000	3.409.556	2.874	2.159.556	0,23	172,76	1,82%	1,72%	4,96%
16	Dani zajmovi, depoziti i slično pod	-	-	2.159.556		2.159.556		100,00	0,00%	0,00%	3,14%
17	Dani zajmovi, depoziti i slično	1.247.126	1.250.000	1.250.000	2.874	0	0,23	-	1,82%	1,72%	1,82%
18	IV. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
19	V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	50.308	3.268.546	2.613.042	3.218.238	-655.504	6.397,07	- 20,05	0,07%	4,50%	3,80%
20	C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	7.316.661	7.201.803	2.944.152	-114.858	-4.257.651	- 1,57	- 59,12	10,66%	9,92%	4,29%
21	I. ZALIHE	247.675	270.167	354.252	22.492	84.085	9,08	31,12	0,36%	0,37%	0,52%
22	Sirovine i materijal	192.783	218.885	291.995	26.102	73.110	13,54	33,40	0,28%	0,30%	0,42%
23	Trgovačka roba	44.708	41.098	52.073	-3.610	10.975	- 8,07	26,70	0,07%	0,06%	0,08%
24	Predujmovi za zalihe	10.184	10.184	10.184	0	0	-	-	0,01%	0,01%	0,01%
25	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	483.420	339.499	1.315.390	-143.921	975.891	- 29,77	287,45	0,70%	0,47%	1,91%
26	Potraživanja od poduzetnika unutar	77.873	6.227	8.618	-71.646	2.391	- 92,00	38,40	0,11%	0,01%	0,01%
27	Potraživanja od kupaca	69.922	74.252	82.671	4.330	8.419	6,19	11,34	0,10%	0,10%	0,12%
28	Potraživanja od zaposlenika i članova	4.451	3.339	6.566	-1.112	3.227	- 24,98	96,65	0,01%	0,00%	0,01%
29	Potraživanja od države i drugih institucija	231.591	196.567	120.609	-35.024	-75.958	- 15,12	- 38,64	0,34%	0,27%	0,18%
30	Ostala potraživanja	99.584	59.114	1.096.927	-40.470	1.037.813	- 40,64	1.755,61	0,15%	0,08%	1,60%
31	III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
32	IV. NOVAC U BANCIMA I BLAGAJNAMA	6.585.566	6.592.137	1.274.510	6.571	-5.317.627	0,10	- 80,67	9,59%	9,08%	1,86%
33	D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG PERIODA	49.700	42.548	36.361	-7.152	-6.187	- 14,39	- 14,54	0,07%	0,06%	0,05%
34	E) UKUPNO AKTIVA	68.652.505	72.620.906	68.706.217	3.968.401	-3.914.689	5,78	- 5,39	100,00%	100,00%	100,00%
35	F) IZVANBILANČNI ZAPISI	-	5.972	-	5.972	-5.972	100,00	- 100,00	0,00%	0,01%	0,00%

36	A) KAPITAL I REZERVE	28.054.663	35.195.107	37.987.888	7.140.444	2.792.781	25,45	7,94	40,86%	48,46%	55,29%
37	I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	21.912.854	21.912.854	21.912.800	0	-54	-	0,00	31,92%	30,17%	31,89%
38	II. KAPITALNE REZERVE	4.715.675	4.715.675	4.715.729	0	54	-	0,00	6,87%	6,49%	6,86%
39	III. REZERVE IZ DOBITI	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
40	IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
41	V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
42	VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESE	-344.654	1.426.134	8.566.578	1.770.788	7.140.444	- 513,79	500,69	-0,50%	1,96%	12,47%
43	1. Zadržana dobit	-	1.426.134	8.566.578	1.426.134	7.140.444	100,00	500,69	0,00%	1,96%	12,47%
44	2. Preneseni gubitak	344.654	-	-	-344.654		- 100,00		0,50%	0,00%	0,00%
45	VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE	1.770.788	7.140.444	2.792.781	5.369.656	-4.347.663	303,24	- 60,89	2,58%	9,83%	4,06%
46	1. Dobit poslovne godine	1.770.788	7.140.444	2.792.781	5.369.656	-4.347.663	303,24	- 60,89	2,58%	9,83%	4,06%
47	2. Gubitak poslovne godine	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
48	VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI)	-	-	-					0,00%	0,00%	0,00%
49	B) REZERVIRANJA	493.909	345.105	444.453	-148.804	99.348	- 30,13	28,79	0,72%	0,48%	0,65%
50	Druga rezerviranja	493.909	345.105	444.453	-148.804	99.348	- 30,13	28,79	0,72%	0,48%	0,65%
51	C) DUGOROČNE OBVEZE	33.639.130	30.229.576	24.887.660	-3.409.554	-5.341.916	- 10,14	- 17,67	49,00%	41,63%	36,22%
52	Obveze za zajmove, depozite i slič	997.700	1.000.000	1.000.000	2.300	0	0,23	-	1,45%	1,38%	1,46%
53	Obveze prema bankama i drugim f	31.845.601	28.437.000	22.500.000	-3.408.601	-5.937.000	- 10,70	- 20,88	46,39%	39,16%	32,75%
54	Ostale dugoročne obveze	795.829	792.576	1.387.660	-3.253	595.084	- 0,41	75,08	1,16%	1,09%	2,02%
55	D) KRATKOROČNE OBVEZE	6.153.531	6.496.778	5.021.869	343.247	-1.474.909	5,58	- 22,70	8,96%	8,95%	7,31%
56	Obveze prema poduzetnicima unu	358	7.254	139.466	6.896	132.212	1.926,26	1.822,61	0,00%	0,01%	0,20%
57	Obveze za zajmove, depozite i slič	16.237	36.274	56.274	20.037	20.000	123,40	55,14	0,02%	0,05%	0,08%
58	Obveze prema bankama i drugim f	3.456.225	3.778.873	2.907.699	322.648	-871.174	9,34	- 23,05	5,03%	5,20%	4,23%
59	Obveze za predujmove	1.227.890	915.575	738.081	-312.315	-177.494	- 25,44	- 19,39	1,79%	1,26%	1,07%
60	Obveze prema dobavljačima	851.864	945.630	301.171	93.766	-644.459	11,01	- 68,15	1,24%	1,30%	0,44%
61	Obveze prema zaposlenicima	247.067	355.735	396.281	108.668	40.546	43,98	11,40	0,36%	0,49%	0,58%
62	Obveze za poreze, doprinose i slič	240.788	342.289	309.418	101.501	-32.871	42,15	- 9,60	0,35%	0,47%	0,45%
63	Ostale kratkoročne obveze	113.104	115.146	173.479	2.042	58.333	1,81	50,66	0,16%	0,16%	0,25%
64	E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠK	311.272	354.340	364.347	43.068	10.007	13,84	2,82	0,45%	0,49%	0,53%
65	F) UKUPNO – PASIVA	68.652.505	72.620.906	68.706.217	3.968.401	-3.914.689	5,78	- 5,39	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: Izrada autora prema godišnjim financijskim izvještajima Društva

U prethodnoj tablici, koja je prikazana u obliku slike, vidi se tijek poslovanja poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. unutar sastavljene bilance za to razdoblje. Napravljene su horizontalne i vertikalne analize pri čemu se vidi konstantno povećanje i napredak u poslovanju. U 2022. godini postoji povećanje nematerijalne imovine jer se ulagalo u koncesije i patente te je postojala nematerijalna imovina u pripremi. Također se povećala i materijalna imovina te se ona u pripremi stavila u upotrebu, a došlo je i do povećanja što se tiče ulaganja u alate i postrojenja. Beznačajno se smanjio iznos kratkotrajne imovine zbog smanjenja iznosa trgovačke robe, kratkoročna potraživanja su se također smanjila, ali u nešto značajnijem iznosu jer su se smanjila i potraživanja od povezanih poduzetnika unutar grupe jer su naplaćena, a smanjuju se i potraživanja od države i drugih institucija kao i ostala potraživanja. Druge stavke imaju beznačajne promjene pa ih ne treba detaljnije pojašnjavati.

Što se tiče pasive u 2022. godini, postoji povećanje kapitala zbog značajnog ostvarenja dobiti, smanjila su se rezerviranja pod stavkom 'ostala rezerviranja', dugoročne obveze se smanjuju zbog djelomične otplate prema kreditorima tj. bankama, kratkoročne obveze su povećane zbog povećanih obveza prema poduzetnicima unutar grupe, bankama, zajmodavcima, zaposlenicima, zbog obveza za poreze i doprinose itd. Iz navedenog se daje zaključiti da je došlo do povećanja obima poslovanja.

Nastavno na 2022. godinu, u 2023. godini također dolazi do određenih promjena u stanju bilance. Tako na strani aktive postoji povećanje unutar nematerijalne imovine jer se ulaže konstantno u koncesije i patente, nematerijalnu imovinu u pripremi te ostalu nematerijalnu imovinu. Dolazi do blagog pada vrijednosti materijalne imovine jer je građevinski objekt prodan, a smanjeni su i predujmovi za materijalnu imovinu. Dugotrajna financijska imovina bilježi rast zbog danih depozita, kratkotrajna imovina bilježi značajan pad zbog izrazito manjeg iznosa novca u blagajni u odnosu na 2022. godinu.

S druge strane, u pasivi dolazi ponovno do rasta kapitala zbog ostvarene dobiti poslovanja, raste i stavka ostalih rezerviranja, a dugoročne obveze se smanjuju i ove godine zbog isplate kreditorima, a smanjuju se i obveze za predujmove kao i one prema dobavljačima.

Što se tiče udjela i postotnih promjena, u promatranom razdoblju (2022-2021.) postoji povećanje dugotrajne imovine za 6,67% jer dolazi do blagog povećanja unutar svih njenih podskupina što znači da se kontinuirano ulaže u dugotrajnu imovinu.

U nematerijalnoj imovini se vidi rast od 5,92% zbog ulaganja u koncesije i patente (rast od 9,37%), zbog stavljanja nematerijalne imovine u pripremu (rast od 100% u odnosu na prethodnu

godinu), dugotrajna financijska imovina raste za 0,23% zbog povećanja danih zajmova i depozita. Odgođena porezna imovina ima u čitavoj bilanci najveći i nevjerojatni skok za čak 6397,07%. Kratkotrajna imovina je manja za 1,57%, zalihe su u porastu za 9,08% zbog povećanja sirovina i materijala, dok su kratkoročna potraživanja u padu za 29,77% jer su smanjena potraživanja od poduzetnika unutar grupe za 92%, potraživanja od kupaca su manja za 6,19%, potraživanja od zaposlenika za 24,98%, potraživanja od države i drugih institucija za 15,12% te ostala potraživanja za 40,64%.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja bilježe pad za 14,39%. Ukupna aktiva bilježi porast za 5,78%.

Što se tiče pasive, skok se događa unutar kapitala i to za 25,45% zbog ostvarenja dobiti od poslovanja, rezerviranja bilježe pad za 30,13%, dugoročne obveze su manje za 10,14% zbog smanjenja obveza prema bankama, odnosno otplate dijela kreditnih obveza, a te obveze bilježe pad za 10,7%. Kratkoročne obveze bilježe rast za 5,58% zbog velikog rasta obveza prema poduzetnicima unutar grupe, kao i obveza za zajmove, obveza prema dobavljačima, obveza prema zaposlenicima i sl.

Ukupna pasiva bilježi rast od 5,78%.

Što se tiče promjene u postotnoj promjeni za period 2023.-2022., opet postoji rast dugotrajne imovine za 0,53%, nematerijalna imovina bilježi značajan skok za 76,51% zbog ulaganja u koncesije i patente čija vrijednost raste za 67,91%, nematerijalna imovina u pripremi također raste za 225,13%, a ostala nematerijalna imovina bilježi rast za 70,77%. Materijalna imovina pak bilježi pad od 3,35%, ali i građevinski objekti za 2,18%, postrojenja i oprema imaju rast za 24,75%, predumovi za materijalnu imovinu imaju značajan pad za 82,19%, kao i materijalna imovina u pripremi koja ima pad za 85,74%. Dugotrajna financijska imovina ima rast od velikih 172,76% zbog velikog iznosa danih zajmova i depozita poduzetnicima unutar grupe. Odgođena porezna imovina ima pad za 20,05%, kratkotrajna imovina za 59,12% zbog velikog pada vrijednosti novca u blagajni, dok s druge strane, ostale stavke unutar kratkotrajne imovine imaju rast i to: zalihe za 31,12%, sirovine i materijal za 33,4%, trgovačka roba za 26,7%, kratkoročna potraživanja za 287,45% potraživanja od poduzetnika unutar grupe za 38,4%, potraživanja od kupaca za 11,34%, potraživanja od zaposlenika 96,65%, a potraživanja od države i drugih institucija bilježe pad za 38,64%. Ostala potraživanja rastu za čak 1755,61%. Spomenuti novac u blagajni ima pad za 80,67%, kao i plaćeni troškovi budućeg razdoblja za 14,54%. Ukupna aktiva ima pad za 5,39%.

Što se tiče pasive, kapital bilježi rast od 7,94% zbog velikog ostvarenja dobiti u prošloj godini što se odražava unutar stavke zadržana dobit pa tako i zadržana dobit bilježi rast od 500,69%, dok dobit poslovne godine bilježi pad za 60,89%. Rezerviranja imaju rast od 28,79% zbog povećanja rezerviranja, a dugoročne obveze bilježe pad za 17,67% zbog smanjenja obveza prema bankama za 20,88%, dok su ostale dugoročne obveze narasle za 75,08%. Kratkoročne obveze bilježe pad za 22,7% zbog smanjenja relativno svih stavki obveza osim obveza prema poduzetnicima unutar grupe jer one bilježe rast za 1822,61%, kao i obveze za zajmove i depozite koje su u rastu za 55,14%, ali i obveze prema zaposlenicima rastu za 11,4% te ostale kratkoročne obveze za 50,66%. S druge strane, obveze koje bilježe pad su: obveze prema bankama za 23,05%, obveze za predujmove za 19,39%, obveze prema dobavljačima za 68,15%, obveze za poreze i doprinose za 9,6%.

S druge strane, gledajući vertikalnu analizu u 2021. godini može se vidjeti da glavninu aktive čini dugotrajna imovina, točnije materijalna imovina, i to čak visokih 89,27% što ostavlja samo 10 % na raspolaganje ostalim stavkama unutar aktive.

Promatrajući navedeno razdoblje, može se uvidjeti trend rasta ulaganja u dugotrajnu imovinu jer postotak udjela u aktivi samo raste u naredne dvije godine. U 2022. udio dugotrajne imovine u aktivi iznosi 90,02%, dok u 2023. taj iznos raste na 95,66%. Druge stavke unutar aktive su, naspram ovim velikim iznosima, zanemarive i zbog toga nisu ni spomenute.

Promatrajući isto tako stranu pasive kroz vertikalnu analizu u 2021. godini može se primijetiti da se udio najveći raspodijelio između kapitala i dugoročnih obveza. No, da se primijetiti pozitivan trend ulaganja u kapital i težnju za samofinanciranjem i smanjenjem obveza prema kreditorima. U 2021. godini udio kapitala u pasivi bio je 40,86%, a ostatak se raspodijelio na dugoročne obveze na koje odlazi 49% te kratkoročne obveze sa svojih 8,96%. Iduće godine je nešto bolja slika vertikalne analize te kapital iznosi 48,46% ukupne aktive, a dugoročne obveze padaju na 41,63%, dok kratkoročne obveze ostaju na 8,95%. U zadnjoj promatranoj godini vidi se ponovni rast kapitala na 55,29%, dok dugoročne obveze ponovno bilježe pad na 36,22%, kao i kratkoročne obveze koje padaju na 7,31%.

Unutar računa dobiti i gubitka se može zaključiti da se radi na osnaživanju poduzeća i samofinanciranju, a ide se ka smanjenju obveza i zaduženosti poslovanja.

Slika 2.: Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke Grand hotel lav d.o.o. u razdoblju od 2021.-2023. godine

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2021	2022	2023	HA 2022-21	HA 2023-22	HA %	HA %	VA 2021	VA 2022	VA 2023		
POSLOVNI PRIHODI	14.929.632,58	22.523.350,99	24.559.089,07	7.593.718,41	2.035.738,08	50,86	9,04	99,29%	97,71%	99,38%		
PRIHODI OD PRODAJE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00%	0,00%	0,00%		
OSTALI POSLOVNI PRIHODI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00%	0,00%	0,00%		
PRIHODI OD PRODAJE S PODUZETNICIMA UNUTAR GRUPE	9.406,38	3.664,74	1.920,00	-5.741,64	-1.744,74	-	61,04	-	47,61	0,06%	0,02%	0,01%
PRIHODI OD PRODAJE IZVAN GRUPE	12.526.855,05	21.054.722,94	23.015.698,33	8.527.867,89	1.960.975,39	68,08	9,31	83,31%	91,34%	93,13%		
OSTALI POSLOVNI PRIHODI S PODUZETNICIMA UNUTAR GRUPE	1.882,98	1.252,90	1.879,44	-630,08	626,54	-	33,46	50,01	0,01%	0,01%	0,01%	
OSTALI POSLOVNI PRIHODI IZVAN GRUPE	2.305.555,32	1.432.681,40	1.532.453,08	-872.873,92	99.771,68	-	37,86	6,96	15,33%	6,22%	6,20%	
POSLOVNI RASHODI	12.362.674,34	17.557.826,00	19.433.705,17	5.195.151,66	1.875.879,17	42,02	10,68	82,22%	76,17%	78,64%		
MATERIJALNI TROŠKOVI	5.490.290,29	8.493.839,27	8.902.174,41	3.003.548,98	408.335,14	54,71	4,81	36,51%	36,85%	36,02%		
TROŠKOVI PRODANE ROBE	26.988,43	85.230,21	24.476,96	58.241,78	-60.753,25	215,80	-	71,28	0,18%	0,37%	0,10%	
TROŠKOVI OSOBLJA	3.762.119,81	4.948.687,11	5.531.971,82	1.186.567,30	583.284,71	31,54	11,79	25,02%	21,47%	22,38%		
AMORTIZACIJA	2.013.490,03	2.423.308,25	2.875.084,81	409.818,22	451.776,56	20,35	18,64	13,39%	10,51%	11,63%		
OSTALI TROŠKOVI	922.908,91	1.571.521,00	1.995.558,55	648.612,09	424.037,55	70,28	26,98	6,14%	6,82%	8,07%		
VRIJEDNOSNO USKLAĐIVANJE	16.322,74	47.183,62	32.074,89	30.860,88	-15.108,73	189,07	-	32,02	0,11%	0,20%	0,13%	
REZERVIRANJA	138.048,80	40.512,04	93.773,57	-97.536,76	53.261,53	-	70,65	131,47	0,92%	0,18%	0,38%	
OSTALI POSLOVNI RASHODI	19.493,75	32.774,70	3.067,12	13.280,95	-29.707,58	68,13	-	90,64	0,13%	0,14%	0,01%	
FINANCIJSKI PRIHODI	106.583,78	527.328,29	153.910,21	420.744,51	-373.418,08	394,75	-	70,81	0,71%	2,29%	0,62%	
FINANCIJSKI RASHODI	897.363,56	1.570.647,55	1.831.008,11	673.283,99	260.360,56	75,03	16,58	5,97%	6,81%	7,41%		
KAMATE, TEČAJNE RAZLIKE I SLIČNI RASHODI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00%	0,00%	0,00%		
RASHODI S OSNOVE KAMATA I SLIČNI RASHODI S PODUZ. UNUTAR GRUPE	35.505,05	43.517,82	96.522,50	8.012,77	53.004,68	22,57	121,80	0,24%	0,19%	0,39%		
TEČAJNE RAZLIKE I DRUGI RASHODI S PODUZETNICIMA UNUTAR GRUPE	0,00	14.816,38	0,00	14.816,38	-14.816,38	100,00	-	100,00	0,00%	0,06%	0,00%	
RASHODI S OSNOVE KAMATA I SLIČNI RASHODI IZVAN GRUPE	852.017,42	941.844,71	1.679.019,41	89.827,29	737.174,70	10,54	78,27	5,67%	4,09%	6,79%		
TEČAJNE RAZLIKE I DRUGI RASHODI IZVAN GRUPE	0,00	570.468,64	21.096,20	570.468,64	-549.372,44	100,00	-	96,30	0,00%	2,47%	0,09%	
UKUPNI PRIHODI	15.036.216,36	23.050.679,28	24.712.999,28	8.014.462,92	1.662.320,00	53,30	7,21	100,00%	100,00%	100,00%		
UKUPNI RASHODI	13.260.037,90	19.128.473,55	21.264.713,28	5.868.435,65	2.136.239,73	44,26	11,17	88,19%	82,98%	86,05%		
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.776.178,46	3.922.205,72	3.448.286,00	2.146.027,26	-473.919,72	120,82	-	12,08	11,81%	17,02%	13,95%	
POREZ NA DOBIT	1.976,06	-3.218.238,24	655.504,51	-3.220.214,30	3.873.742,75	-	162,961,36	-	120,37	0,01%	-13,96%	2,65%
DOBITAK/GUBITAK	1.774.202,39	7.140.443,96	2.792.781,49	5.366.241,57	-4.347.662,47	302,46	-	60,89	11,80%	30,98%	11,30%	

Izvor: Izrada autora prema godišnjim financijskim izvještajima Društva

Slika 2 prikazuje izračun horizontalne i vertikalne analize za promatrani period 2021.-2023. godine za promatranu tvrtku Grand hotel lav d.o.o. Vidljivo je da na poslovne prihode odlazi visokih 99,29% ukupnih prihoda tj. ukupne prihode čine najviše poslovni prihodi, disperzirani na prihode od prodaje izvan grupe sa visokim udjelom od 83,31% te ostali poslovni prihodi izvan grupe sa svojih 15,33%.

U 2022. godini horizontalna analiza promatra rast poslovnih prihoda za čak 50,86% zbog povećanja prihoda od prodaje izvan grupe za skoro dvostruki iznos (rast od 68,08%). Poslovni prihodi imaju 99,29% udio u ukupnim prihodima u 2021. godini, a u idućoj godini taj postotak pada na 97,71%. Pošto je glavna djelatnost promatranog poduzeća upravo pružanje usluga smještaja, posluživanje hrane i pića, da se zaključiti kako je došlo do oporavka uslijed Covid-19 krize koja je zahvatila sektor turističkih usluga.

Ostali poslovni prihodi čine 6,22% ukupnih prihoda, a smanjeni su 37,86% zbog izostanka prihoda od državnih potpore koji su ostvareni u prethodnoj godini. Radi se o državnim potporama tijekom 2021. godine za očuvanje radnih mjesta izazvanim COVID pandemijom. Ostali prihodi se u 2022.g. najvećim dijelom odnose na prihode od zakupnina poslovnih prostora, veza u marini, te prihoda od najma plovila.

Poslovni rashodi također imaju skok u 2022. godini za 42,02% što opet vodi do zaključka da je porasla prodaja i poslovanje hotela općenito. Također, poslovni rashodi imaju 82,22% udjela u ukupnim prihodima u 2021. godini, a u 2022. taj postotak pada na 76,17%. U 2022. godini je došlo do potpunih otvaranja granica te završetka pandemije, a samim time su i prihodi i rashodi naglo porasli. Unutar poslovnih rashoda su apsolutno sve stavke u značajnijem porastu osim rezerviranja koja su u padu zbog umanjenog iznosa. Valja spomenuti i troškove osoblja koji su porasli za 31,54% što opet vodi do zaključka da je povećan obujam poslovanja. Oni u 2021. godini čine 25,02% ukupnih prihoda, a u 2022. godini 21,47%.

Financijski prihodi imaju značajan rast od 394,75%, no gledajući njihov ukupni udio u prihodima, nisu značajni jer u 2021. godini čine 0,71% ukupnih prihoda, a u 2022. godini čine 2,29%. Ukupni prihodi imaju rast od 53,3%, a dobit prije oporezivanja 120,82%. Neto dobit je u 2022.g. značajno porasla, za čak 302%. Društvo je u 2022.g. ostvarilo dobit prije oporezivanja u iznosu 3,9 mil EUR, dok je konačna neto dobit uvećana za utjecaje poreznih poticaja i odgođene porezne imovine dodatnih 3,2 mil EUR. Ukoliko se uzme u obzir dobit nakon oporezivanja onda slika nije sasvim realna zbog negativnog iznosa poreza na dobit i preknjiženja poreznih obveza koje su dovele do jednokratnog povećanja dobiti.

Društvo je u ožujku 2022. godine zaprimilo potvrdu o stjecanju statusa nositelja poticajnih mjera po osnovi koje je u narednom desetogodišnjem razdoblju u mogućnosti koristiti porezne poticaje u iznosu do 35% prihvatljivih troškova ulaganja.⁴⁶

Ukoliko se pogleda 2023. godina, poslovni prihodi imaju rast od 9,04% zbog toga što je u 2022. godini nastupila nagla promjena otvaranja granica pa su i vrijednosti bile znatno veće. Za 2022. godinu se da zaključiti da je došlo do poboljšanja poslovanja i ostvarenih više noćenja, ali rast je u toj godini balansirani i stabilan. Što se tiče udjela poslovnih prihoda u ukupnim prihodima za 2023. godinu, taj postotak raste na visokih 99,38%.

Poslovni rashodi imaju rast od 10,68%, a čine 78,64% udjela u ukupnim prihodima. Poslovni prihodi rastu zbog porasta skoro svih stavki po čemu se opet može vidjeti napredak poslovanja te zapošljavanja nove radne snage (povećanje obujma poslovanja). Ostali troškovi poslovanja velikim se dijelom odnose na naknade za upravljanje. Naime, Društvo je u obvezi plaćati naknade po franšizi temeljem Ugovora o franšizi zaključenog sa društvom Meridien S.A.S. u vlasništvu Marriot International.

Financijski prihodi, kao i rashodi, ne čine značajan udio u ukupnim prihodima pa ih nije potrebno detaljnije objašnjavati.

Ukupni prihodi imaju rast od 7,21% što opet označava balansirano poslovanje s pozitivnim trendom ostvarenja dobitka. Ukupni rashodi imaju rast od 11,17% zbog povećane nabave, poboljšanja poslovanja, zapošljavanja novih zaposlenika i sl. Dobit prije oporezivanja ima pad od 12,08% zbog malo oštrijeg rasta rashoda u odnosu na prihode, ali poduzeće svakako posluje s dobiti.

U 2023. godini se opet vraća prvobitno stanje te se povećava udio poslovnih prihoda na 99,38% od ukupnih prihoda slično kao u 2021. godini.

S obzirom da poduzeće posluje s dobitkom kroz promatrane godine, također se može zaključiti da se poduzeće jako dobro oporavilo uslijed Covid-19 krize koja je višestruko utjecala na turizam i popunjenost smještajnih kapaciteta na hrvatskoj obali, što čini užu djelatnost promatranog poduzeća i njegovog poslovanja.

⁴⁶ GRAND HOTEL LAV D.O.O. , *Revizorsko izvješće*, Bilješke uz financijske izvještaje, Podstrana, 2022. str. 32

Dakle, unatoč krizi izazvanoj pandemijom COVID-19, Društvo je u 2022. godini nastavilo s kapitalnim ulaganjima izvršenim u 2020. i 2021. godini, a koja ulaganja omogućavaju ostvarenje navedenih učinaka i povećanje poslovnih rezultata.⁴⁷

Uzimajući u obzir ostale stavke unutar računa dobiti i gubitka, tako se prikazuje sljedeća situacija: poslovni prihodi svakako imaju tendenciju rasta kroz promatrani period od tri godine i čine sve veći udio ukupnih prihoda kako je ranije objašnjeno. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe imaju tendenciju pada, dok s druge strane rastu prihodi od prodaje izvan grupe. Materijalni troškovi doživljavaju skok prijelazom iz 2021. na 2022. godinu, kao i troškovi prodane robe, troškovi osoblja, ostali troškovi, vrijednosno usklađivanje te ostali poslovni rashodi iz čega se daje zaključiti da je došlo do povećanja obujma poslovanja (sezona 2022. bolja od prethodne u 2021. godini).

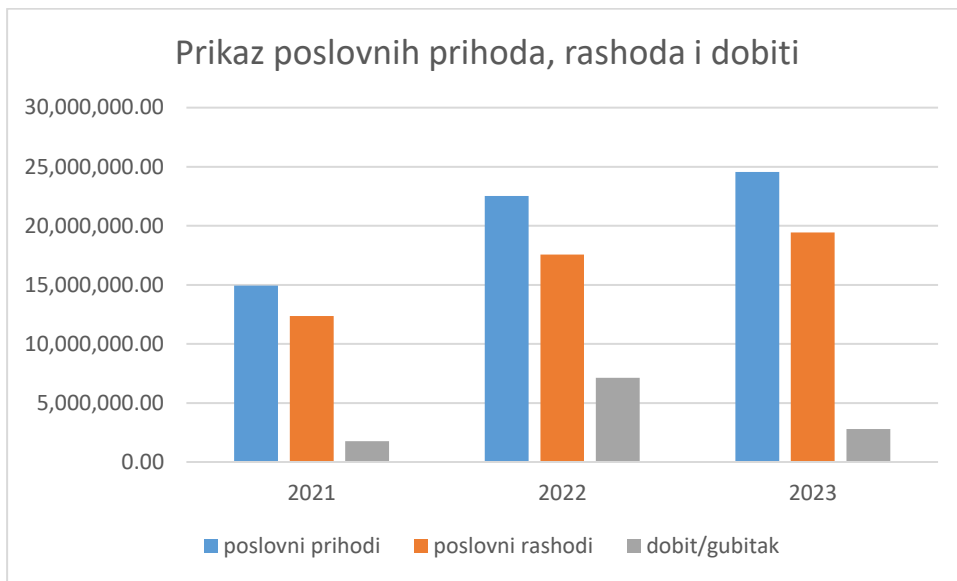
Što se tiče financijskih rashoda, vidi se tendencija rasta rashoda koji se odnose na kamate pa čak i tečajne razlike i njima slične rashode.

Također i dobit u konačnici ima tendenciju rasta i ako se zanemare oscilacije uslijed poreznih poticaja.

Iz prethodno izvršene horizontalne i vertikalne analize vidljivo je kako je poslovanje Društva stabilno kroz sve godine, s vidljivim porastom i poboljšanjem u posljednje dvije godine što je posljedica završetka pandemije i vraćanja potražnje za smještajem na predpandemijske godine, ali isto tako i kontinuiranog ulaganja u smještajne kapacitete i dopunske sadržaje hotelskog kompleksa.

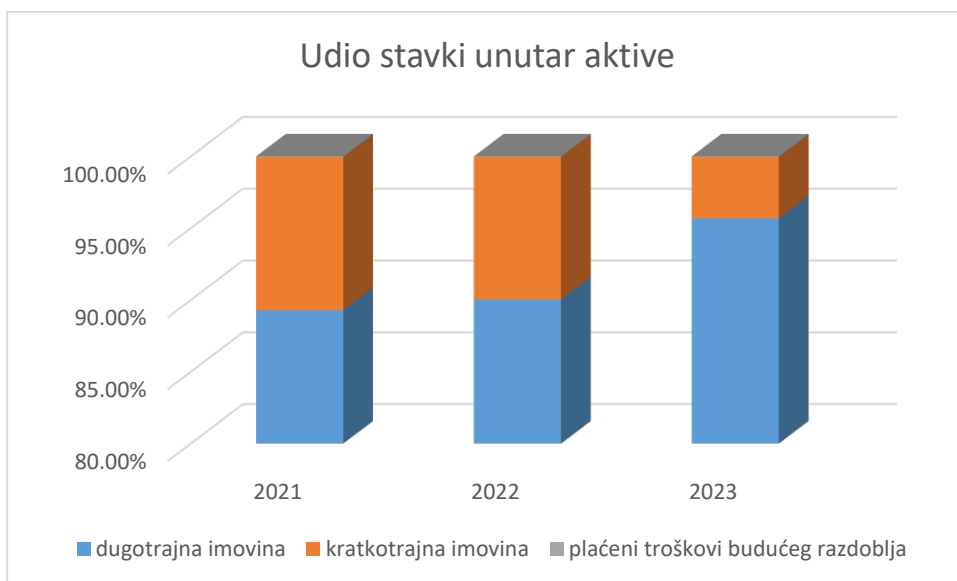
⁴⁷ GRAND HOTEL LAV D.O.O., Godišnje izvješće Društva Grand hotel Lav d.o.o., Podstrana, 2022.

Graf 1.: Prikaz poslovnih prihoda, poslovnih rashoda i dobiti

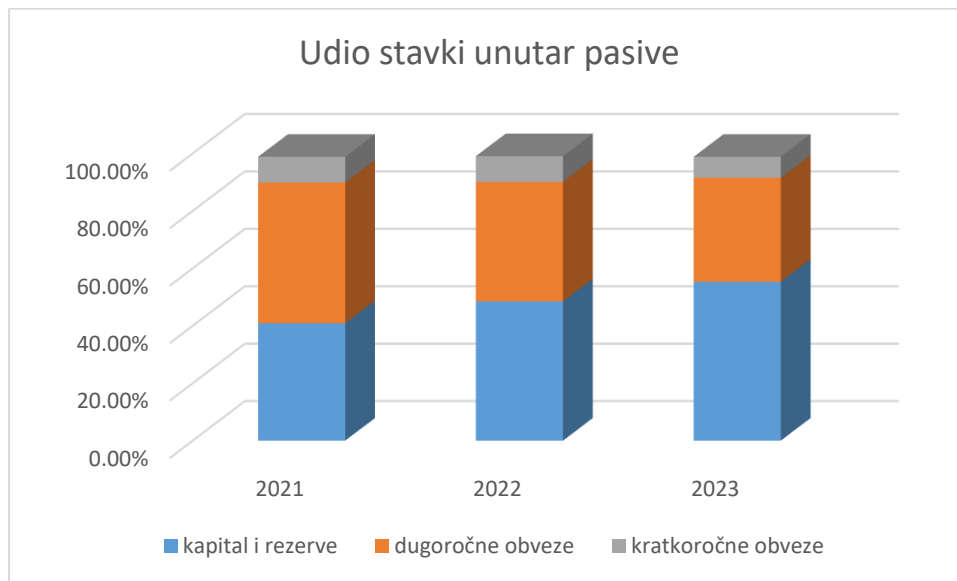
Izvor: izrada autora prema godišnjim financijskim izvještajima Društva

Graf 2.: Udio stavki unutar aktive u ukupnoj aktivi

Izvor: izrada autora prema godišnjim financijskim izvještajima Društva

Graf 3.: Udio stavki unutar pasive u ukupnoj pasivi

Izvor: izrada autora prema godišnjim financijskim izvještajima Društva

6.3. Analiza poslovanja tvrtke Grand hotel Lav d.o.o. pomoću pokazatelja

Financijski pokazatelji pružaju dodatne informacije o efikasnosti, likvidnosti, zaduženosti i profitabilnosti poduzeća.

U ovom dijelu rada analizirat će se financijske pokazatelje likvidnosti, zaduženosti, profitabilnosti i efikasnosti za Grand Hotel Lav d.o.o. za period od 2021. do 2023. godine. Ovi pokazatelji su ključni za procjenu financijskog zdravlja i operativne efikasnosti poduzeća. Kroz detaljnu analizu, dobit će se uvid u sposobnost poduzeća da ispuni svoje kratkoročne i dugoročne obveze, generira profit i efikasno upravlja svojim resursima.

6.3.1 Pokazatelji likvidnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da ispunjava svoje kratkoročne obveze korištenjem kratkotrajne imovine. Glavni pokazatelji likvidnosti su: tekuća likvidnost, ubrzana likvidnost te financijska stabilnost.

Tablica 87.: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. kroz promatrane godine

Koeficijent	2021.	2022.	2023.
Tekuće likvidnosti	1,19	1,11	0,59
Ubrzane likvidnosti	1,15	1,07	0,52
Financijske stabilnosti	1,1	1,25	1,4

Izvor: izračun autora prema godišnjim izvještajima Društva

Iz prethodno izračunatih podataka, može se vidjeti da je tekuća likvidnost za 2021. i 2022. godinu veća od 1 što je zadovoljavajuće, dok je u 2023. godini koeficijent pao na 0,59 te upozorava na smanjenu likvidnost poduzeća. To se dogodilo zbog toga što je naglo pala na vrijednosti i kratkotrajna imovina isto tako zbog naglog pada vrijednosti novca u blagajni za 5.317.627,00 eura što u ovom slučaju poprilično snižava vrijednost kratkotrajne imovine pa samim time pada i koeficijent tekuće likvidnosti. Koeficijent u 2021. godini nam govori da je poduzeće imalo 1,19 eura kratkotrajne imovine za svaki 1 euro kratkoročnih obveza.

Koeficijent ubrzane likvidnosti je također istih kretanja kao i koeficijent tekuće likvidnosti, odnosno u razdoblju 2021.-2022. ima zadovoljavajuće vrijednost jer je iznad 1, a u 2023. godini pada ispod 1 i iznosi svega 0,52 što upozorava na oslabljenu likvidnost poduzeća. Kod ovog pokazatelja u 2023. godini je ista situacija kao i ranije opisano, ponajviše zbog naglog pada vrijednosti novca u blagajni dolazi i do naglog pada koeficijenta ubrzane likvidnosti.

Koeficijent financijske stabilnosti je također iznad 1 kroz sve tri promatrane godine što zapravo nije dobro jer je poželjno da taj pokazatelj bude manji od 1, a iz priloženog se može vidjeti da ima tendenciju rasta.

Zaključak o likvidnosti:

Općenito, likvidnost poduzeća je dobra, ali zbog naglog pada vrijednosti novca u blagajni, koeficijenti likvidnosti padaju. Treba ući dublje u srž i samu financijsku analizu u nastavku da bi se vidjela šira slika i koliko to zapravo ugrožava poslovanje.

No, važno je isto tako naglasiti da se poduzeće bavi djelatnošću koja uvelike ovisi o turističkoj sezoni te su samim time glavni prihodi poduzeća bazirani upravo na ljetnim mjesecima te se najvažniji dio poslovanja odvija upravo u sezoni. To znači da ni likvidnost ne može biti ista u zimskom periodu godine kao što je to u ljetnom dijelu godine.

6.3.2. Pokazatelji aktivnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.

Podaci iz tablice 9. prikazuju izračun navedenih pokazatelja aktivnosti.

Tablica 9.: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. kroz promatrane godine

Koeficijent	2018.	2019.	2020.
Pokazatelj obrta ukupne imovine	0,1827	0,2901	0,3351
Pokazatelj obrta potraživanja	301,169	309,993	103,084
Trajanje naplate potraživanja	1,21	1,17	3,54
Pokazatelj obrta zaliha	50,615	77,945	64,975
Broj dana vezivanja zaliha	7,211	4,682	5,617

Izvor: izračun autora prema godišnjim izvještajima Društva

Iz analiziranih podataka, mogu se uvidjeti razne promjene u poslovanju.

Pokazatelj obrta ukupne imovine je dosta mali, a poželjno je da ovaj pokazatelj bude što veći jer predstavlja brzo i efikasno trošenje i obrtaj ukupne imovine u prihod. On predstavlja kolika se vrijednost novca ostvari kroz prihode iz 1 eura uloženog u imovinu. S druge strane, pokazatelj obrta potraživanja je dosta visok i to znači da se potraživanja dobro naplaćuju. Nastavno na pokazatelj obrta potraživanja, mogu se izračunati i dani naplate potraživanja koji se kreću od jednog do tri dana u tijeku tri promatrane godine. Naplata je izuzetno dobra i brza jer su plaćanja obično gotovinska ili kartična odmah na recepciji te obično nema odgoda plaćanja tj. naplate potraživanja. Ukoliko ih i ima, zanemariva su u odnosu na čitavi promet u hotelu. Pokazatelj obrta zaliha također je visok što znači da poduzeće efikasno koristi zalihe i dobro ih pretvara u prihode. Potrebno je u prosjeku od 4 do 7 dana da se zalihe pretvore u prihode unutar tri promatrane godine.

Zaključak o aktivnosti:

Pokazatelji aktivnosti ukazuju da poduzeće dobro posluje i ulaže u zalihe te da dobro naplaćuje svoja potraživanja, ali ipak obrt ukupne imovine je još uvijek dosta mali i ima tendenciju rasta tako da treba osnažiti obrt ukupne imovine u budućnosti.

6.3.3. Pokazatelji zaduženosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.

Pokazatelji zaduženosti mjere stupanj do kojeg poduzeće koristi dug za financiranje svojih operacija. Za ove pokazatelje je poželjan što veći rezultat.

Tablica 108.: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. kroz promatrane godine

Koeficijent	2021.	2022.	2023.
Pokazatelj zaduženosti	0,58	0,51	0,44
Pokazatelj vlastitog financiranja	0,41	0,48	0,55
Pokazatelj financiranja	1,42	1,04	0,79
Pokazatelj pokrića kamata	2,00	3,98	1,94
Faktor zaduženosti	23,84	9,54	2,61
Stupanj pokrića I	1,10	1,25	1,40
Stupanj pokrića II	2,80	2,98	3,00

Izvor: izračun autora prema godišnjim izvještajima Društva

Pokazatelj zaduženosti pada što znači da poduzeće teži ka samofinanciranju i plaćanju dospjelih obveza te njihovom smanjenju u budućnosti. Manji pokazatelj zaduženosti ili njegovo smanjivanje znači sigurnost poslovanja.

Pokazatelj vlastitog financiranja treba biti što veći, a i tu se može videti tendencija rasta što opet vodi do zaključka da tvrtka nastoji osnažiti politiku samofinanciranja i kapitalne neovisnosti.

Prema konzervativnom pristupu taj pokazatelj bi trebao biti 1:1. U današnjim uvjetima poslovanja se odstupa od takvog konzervativnog stava, te se veći naglasak pridaje rezultatima koji se postižu ukupnim kapitalom tj. trajnoj snazi prihoda. To znači da se tolerira veća zaduženost poduzeća i pomiče se granica vlastitog i tuđeg kapitala prema omjeru 30:70. Ovaj pokazatelj ukazuje na rizičnost ulaganja u dotičnu tvrtku.⁴⁸

⁴⁸ Crljenko Perković L., *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, RIPUP, : 336/657, str. 48.

Promatrano s ovog aspekta, može se zaključiti da pokazatelj financiranja nije nezadovoljavajući ni u 2023. godini ukoliko se odmakne od konzervativnog pristupa.

Pokazatelj pokrića kamata je poželjan da bude što veći kako bi se otkrilo je li poduzeće sposobno podmirivati troškove kamata. U ovom slučaju dolazi do pada ovog pokazatelja zbog rasta kamata uslijed novih kreditiranja u 2022. godini te su obveze dospjele na naplatu u 2023. godini, što se u konačnici odrazilo na ovaj pokazatelj.

Faktor zaduženosti je u konstantnom padu i to u većim iznosima, a poželjno je da ovaj koeficijent bude nižih vrijednosti ili makar da ima tendenciju pada kako bi se vidjelo je li poduzeće sposobno podmirivati svoje obveze. S obzirom na to da u ovom slučaju taj pokazatelj pada, može se zaključiti da je poduzeće sposobno podmirivati obveze i da je solventno.

Stupanj pokrića I ne bi t prelaziti 1 jer predstavlja omjer kao zlatno pravilo između dugotrajne imovine i zbroja vlastitog kapitala i dugoročnih obveza. Govori koliko se dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora. S obzirom da ovaj pokazatelj ima tendenciju rasta, može se zaključiti da tvrtka nema dobro usklađeno financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora.

Stupanj pokrića II, slično kao i stupanj pokrića I, ne bi trebao prelaziti 1, odnosno predstavlja financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora (uključujući tuđi kapital), a s ovim vrijednostima može se zaključiti da tvrtka nema usklađeni odnos dugotrajne imovine i dugoročnih izvora, pogotovo zato što i ovaj pokazatelj ima tendenciju rasta.

Zaključak o zaduženosti:

Poduzeće teži ka samofinanciranju i radi na takvoj politici, dok s druge strane nema dobar omjer u bilanci jer nema usklađenosti da se dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora, vidi se iz pokazatelja Stupanj pokrića I i Stupanj pokrića II. Dugoročno je moguće popraviti balans.

6.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.

Pokazatelji ekonomičnosti prvenstveno stavljaju u omjer ukupne prihode i rashode te поближе govore koliko se jedinica prihoda ostvari po jedinici rashoda.

U tablici 11. su izračuni navedenih pokazatelja ekonomičnosti za tvrtku Grand hotel Lav d.o.o.

Tablica 11.: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. kroz promatrane godine

Koeficijent	2021.	2022.	2023.
Ekonomičnosti ukupnog poslovanja	1,134	1,205	1,162
Ekonomičnosti poslovanja (prodaje)	2,272	2,455	2,579
Ekonomičnosti financiranja	0,119	0,336	0,084

Izvor: izračun autora prema godišnjim izvještajima Društva

Ekonomičnost ukupnog poslovanja stavlja u omjer ukupne prihode i ukupne rashode. Poželjno je da je koeficijent veći od 1 kako bi se znalo da su prihodi veći od rashoda. U ovom slučaju su svi koeficijenti tijekom tri godine veći od 1 što znači da je izračun zadovoljavajući.

Ekonomičnost poslovanja (prodaje) je omjer prihoda i rashoda koji se odnose na prodaju. Navedeni koeficijenti su također iznad 1 za sve tri promatrane godine što znači da su koeficijenti zadovoljavajući.

Ekonomičnost financiranja je omjer financijskih prihoda i rashoda, ali s obzirom da su unutar ovog promatranog poduzeća financijski prihodi i rashodi zanemarivi naspram ostalim vrijednostima, tako je zanemariv i ovaj podatak jer ne čini bitniji dio ni prihoda ni rashoda ovog poduzeća. Ukoliko se dogodi porast vrijednosti prihoda i rashoda onda je potrebno poboljšati odnos.

6.3.5. Pokazatelji profitabilnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o.

Pokazatelji profitabilnosti najviše služe za predočiti koliko je potrebno minimalno uložiti za ostvarenje prihoda tj. dobiti.

Tablica 12.: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. kroz promatrane godine

Koeficijent	2021.	2022.	2023.
Neto profitna marža	12%	31%	11%
Operativna profitna marža	21%	23%	22%
Stopa povrata imovine	0,0388	0,1120	0,0665
Stopa povrata vl. kapitala	0,0810	0,3259	0,1274

Izvor: izračun autora prema godišnjim izvještajima Društva

Tablica 12. prikazuje izračun pokazatelja profitabilnosti te se da primijetiti da svi pokazatelji imaju rast u razdoblju 2021.-2022., a zatim je uslijedio pad svih pokazatelja. Pozitivan trend je bio taj rastući, no trebalo bi promotriti širu sliku za vidjeti nastavlja li se padajući efekt koeficijenata u budućnosti. Do rasta neto marže je došlo zbog prethodno pojašnjenog rasta neto dobiti uslijed poreznih poticaja. Što su navedene marže veće, to je poduzeću veća šansa za ostvarenjem prihoda tj. dobiti.

Stopa povrata imovine pokazuje koliko je poduzeće sposobno iz postojeće imovine stvoriti dobit, odnosno prihode. Što se tiče ovog pokazatelja, on je karakterističan za djelatnost hotelskog turizma s obzirom da je to izrazito kapitalno intenzivna djelatnost.

Stopa povrata vlastitog kapitala je također relativno niska što je prije svega pokazatelj koji služi vlasnicima za donošenje budućih odluka.

Zaključak o profitabilnosti:

Pokazatelji profitabilnosti tvrtke Grand hotel Lav d.o.o. su djelomično zadovoljavajući ukoliko obratimo pažnju na marže (bruto i neto). Iskoristivost, odnosno povrat na imovinu i vlastiti kapital je dosta nizak i treba dugoročno raditi na politikama za osnaživanje tog dijela profitabilnosti poduzeća.

7. ZAKLJUČAK

Financijska analiza je postupak računanja promjena i koeficijenata horizontalnom i vertikalnom analizom, ali isto tako i izračun financijskih pokazatelja poslovanja poduzeća. To je postupak koji služi za bolje i jasnije razumijevanja financijskog položaja promatranog poduzeća, daje uvid u njegovu zaduženost, sposobnost da financira svoje obveze, brzinu naplate potraživanja, likvidnost i još mnogo drugih značajki koje mogu biti od važnosti širokom spektru korisnika. Ovakav oblik analize znači puno za buduće ulagače, investitore, kreditore i ostale.

U radu je napravljena financijska analiza Grand hotel Lav d.o.o., a analizirane su tri usporedne godine, od 2021. do 2023. Poduzeće Grand hotel Lav d.o.o. je hotelsko poduzeće u vlasništvu Odien Hotels N.V. koje posluje pod franšizom Le Meridien, grupacije Marriot. Poslovanje ostvaruje kroz hotel u okolici Splita te dodatne sadržaje kao što su: marina, bar, restorani i slično. Zapošljava 230 ljudi.

Horizontalna i vertikalna analiza pokazala je kako je poslovanje Društva stabilno kroz sve godine, s vidljivim porastom i poboljšanjem u posljednje dvije godine, što je posljedica završetka pandemije i vraćanja potražnje za smještajem na predpandemijske godine, ali isto tako i kontinuiranog ulaganja u smještajne kapacitete i dopunske sadržaje hotelskog kompleksa.

Dodatna analiza putem pokazatelja ukazala je da je likvidnost poduzeća dobra, ali zbog naglog pada vrijednosti novca u blagajni, koeficijenti likvidnosti padaju. No, važno je isto tako naglasiti da se poduzeće bavi djelatnošću koja uvelike ovisi o turističkoj sezoni te su samim time glavni prihodi i njihova naplata bazirani upravo na ljetnim mjesecima te se najvažniji dio poslovanja odvija upravo u sezoni. To znači da ni likvidnost ne može biti ista u zimskom periodu godine kao što je to u ljetnom dijelu godine.

Pokazatelji aktivnosti ukazuju da poduzeće nema problema kod realizacije svojih poslovnih aktivnosti. Obrtaj ukupne imovine je relativno nizak, ali to je očekivano za hotelsku djelatnost.

Analizirajući zaduženost zaključuje se da poduzeće teži ka samofinanciranju i radi na takvoj politici, međutim potrebno je istaknuti postojanje ročne neusklađenosti imovine i njenih izvora, što je posljedica prije svega značajnih tekućih dospijuća dugoročnih kredita, ali bez obzira na to, značajno opterećuje poslovanje posebno u periodima niske sezone.

Poduzeće posluje profitabilno sa stabilnim profitnim maržama, izuzev utjecaja poreznih poticaja u 2022. godini. Uspoređujući sa prosjekom djelatnosti objavljenog od strane Hrvatske

udruge hotela⁴⁹, prosječna neto marža u sektoru je u 2021. godini bila 6%. Analizirano poduzeće Grand hotel Lav d.o.o. u usporedbi sa prosjekom djelatnosti ima dobru profitabilnost, iako marže u ovoj djelatnosti i značajno osciliraju u zavisnosti o veličini, sadržajima, kategorizaciji i ostalo. Tako je, primjerice, grupacija Plava laguna u 2023. godini ostvarila neto maržu od 21%, dok su Liburnia hoteli ostvarili neto maržu od 2%.

Sveukupno može se zaključiti kako je poslovanje poduzeća Grand hotel Lav d.o.o. dobro, financijski stabilno i profitabilno, uz primjetan rast poslovanja u promatranim godinama.

⁴⁹ <https://www.udrugaturizma.hr/turisticki-impuls/>

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Belak V., Vudrić N. (2012) *Osnove suvremenog računovodstva*, Zagreb, Belak excellens d.o.o.
2. Belak, V. (1995) *Menadžersko računovodstvo*, Zagreb, RRiFplus
3. Brezničar B. (2013) *Analiza ostvarene profitabilnosti poslovanja trgovačkog društva*, Računovodstvo i porezi u praksi, Zagreb
4. Brkanić V. (2006) *Računovodstvo poduzetnika*, V. Dopunjena naklada, Zagreb, RRiFplus
5. Crljenko Perković L. (2011) *Analiza financijskih izvještaja (s praktičnim primjerima)*, Zagreb, Računovodstvo i porezi u praksi
6. Registar godišnjih financijskih izvještaja (2022) *Revizorsko izvješće Društva Grand hotel Lav d.o.o., Podstrana*
7. Registar godišnjih financijskih izvještaja (2023) *Godišnje izvješće Društva Grand hotel Lav d.o.o. Podstrana*
8. Registar godišnjih financijskih izvještaja (2024) *Godišnji izvještaj Plava laguna d.d., Poreč 2024.*
9. Registar godišnjih financijskih izvještaja (2024), *Godišnji izvještaj Liburnia Riviera Hoteli d.d., Opatija*
10. Špac S. (2015) *Brzi prikaz poslovnog plana kao osnove uspješnog poslovanja*, Zagreb, Računovodstvo i porezi u praksi
11. Vujević, I. (2005) *Financijska analiza u teoriji i praksi*, Split, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu
12. Žager, K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008) *Analiza financijskih izvještaja*, Zagreb, Masmedia

Internetski izvori:

1. Zakon o računovodstvu, N 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23, <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> [23.05.2024.]
2. <https://www.hpb.hr/hr/sto-pokazuju-vasi-financijski-izvjestaji/3777> [23.05.2024.]
3. Registar trgovačkog suda u Republici Hrvatskoj, https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:060185094#ak_1500000 [01.06.2024.]
4. <https://www.fina.hr/javne-usluge-za-poslovne-subjekte/registri/registar-godisnjih-financijskih-izvjestaja/uvid-u-javne-podatke-iz-rgfi-ja> [25.06.2024.]

POPIS TABLICA

Tablica 1.: Struktura bilance	13
Tablica 2.: Prikaz računa dobiti i gubitka	14
Tablica 3.: Pokazatelji likvidnosti i način izračuna	22
Tablica 4.: Pokazatelji zaduženosti i način izračuna.....	23
Tablica 5.: Pokazatelji aktivnosti i način izračuna.....	25
Tablica 6.: Pokazatelji ekonomičnosti i način izračuna	23
Tablica 7.: Pokazatelji profitabilnosti i način izračuna.....	27
Tablica 8.: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Grand hotel lav d.o.o. kroz promatrane godine	304
Tablica 9.: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Grand hotel lav d.o.o. kroz promatrane godine	45
Tablica 10.: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Grand hotel lav d.o.o. kroz promatrane godine	46
Tablica 11.: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Grand hotel lav d.o.o. kroz promatrane godine	48
Tablica 12.: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Grand hotel lav d.o.o. kroz promatrane godine.....	49

POPIS SLIKA

Slika 1.: Horizontalna i vertikalna analiza bilance tvrtke Grand hotel lav d.o.o. u razdoblju od 2021.-2023. godine.....	33
Slika 2.: Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke Grand hotel lav d.o.o. u razdoblju od 2021.-2023. godine.....	38

POPIS GRAFOVA

Graf 1.: Prikaz poslovnih prihoda, poslovnih rashoda i dobiti	42
Graf 2.: Udio stavki unutar aktive u ukupnoj aktivi	42
Graf 3.: Udio stavki unutar pasive u ukupnoj pasivi.....	43